

Handläggare
Lena LarsenTill
Hägersten-Liljeholmens
stadsdelsnämnd 2019-12-19

Telefon: 08-508 220 23

Verksamhetsplan och budget 2020

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd

Förslag till beslut

1. Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens förslag till verksamhetsplan och budget 2020 och överlämnar den till kommunstyrelsen och stadens revisorer.
2. Nämnden godkänner väsentlighets- och riskanalys samt internkontrollplan 2020, bilaga 1.
3. Nämnden godkänner plan för upphandling, bilaga 3.
4. Nämnden godkänner förvaltningens förslag till resultatenheter, se rubrik Resultatenheter.
5. Nämnden ansöker om medel med 3,7 mnkr för kompetensinsatser, se bilagor 7-11.
6. Nämnden ansöker om budgetjusteringar med 18 mnkr, se rubrik Budgetjustering samt bilagor 12-21.
7. Nämnden ansöker om budgetjustering för projekteringsmedel med 1,0 mnkr för etablering av två gruppboenden i Hägerstensåsen inom boende med funktionsstöd för social omsorg, se rubrik Medel för lokaländamål samt bilaga 22 SLK blanketter.
8. Nämnden godkänner ersättningsnivåer för intäktsfinansierade verksamheter, se bilaga 23.
9. Nämnden godkänner system för internkontroll, se bilaga 24.
10. Nämnden anmäler omslutningsförändringar om 209,5 mnkr, se rubrik Omslutningsförändringar.

Sammanfattning

I kommunfullmäktiges budgetbeslut för 2020 med plan för 2021-2022 om *Ett Möjligheternas Stockholm* definieras uppdraget till stadens nämnder och bolagsstyrelser utifrån tre övergripande inriktningsmål:

- En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla
- En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt
- En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

I stadsdelsområdets perspektiv med en växande befolkning beskrivs i verksamhetsplanen genomförandet av uppdraget från kommunfullmäktige samt hur nytta skapas för respektive målgrupp.

Nämnden har tagit fram 17 nämndmål med tillhörande aktiviteter och indikatorer. Nettobudgeten för nämndens driftverksamhet om 2 010,5 mnkr består av kostnader med 2 095,3 mnkr och intäkter med 84,8 mnkr. För investeringar har 17,2 mnkr fördelats.

Bakgrund

Varje nämnd ska upprätta en verksamhetsplan för det kommande året med utgångspunkt från den budget som kommunfullmäktige fastställt. Nämndens verksamhetsplan tillställs kommunstyrelsen för kännedom.

Ärendets beredning

Ärendet har utarbetats av samtliga avdelningar och samordnats av administrativa avdelningen. Förvaltningen har samverkat ärendet med de fackliga organisationerna 26 november 2019. Pensionärsrådet behandlar ärendet 11 december och rådet för funktionshinderfrågor 12 december 2019.

Innehållsförteckning

1. En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla	13
1.1 I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskkunskaper är kort	13
1.2. Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i	16
1.3. I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige.....	19
1.4. I Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet.....	23
1.5. I Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande	32
2. En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt	39
2.1. Stockholm har Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv	40
2.2. Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters skiftande behov	40
2.3. Stockholms infrastruktur främjar effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet	41
2.4. Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring	42
2.5. Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö	43
3. En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden	45
3.1. Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser	45
3.2. Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna.....	47
Uppföljning av ekonomi.....	53
Nämndens ekonomiska förutsättningar	53
Investeringar.....	59
Försäljningar av anläggningstillgångar	59
Resultatenheter	59
Verksamhetsprojekt (driftprojekt).....	60
Budgetjusteringar	60
Omslutningsförändringar.....	61
Medel för lokaländamål.....	61
Övriga ekonomiska redovisningar.....	62
Särskilda redovisningar	62

Agenda 2030	62
Systematiskt kvalitetsarbete.....	64

Bilagor

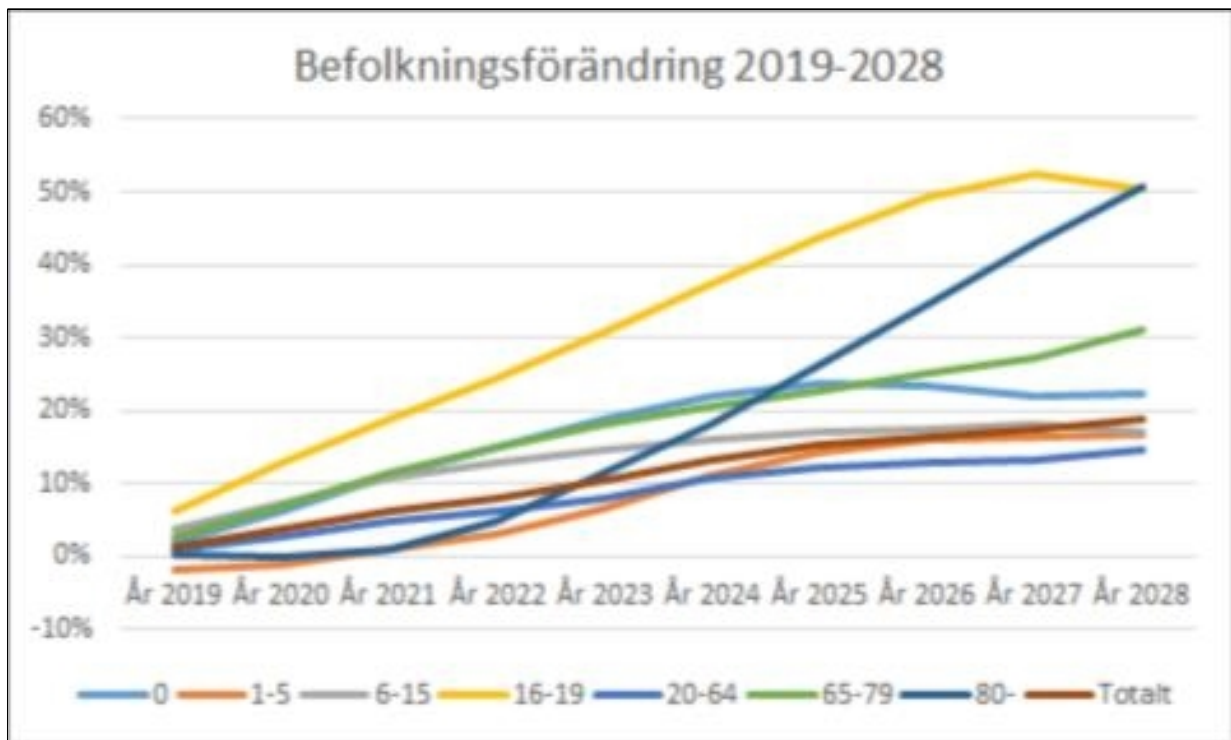
- Bilaga 1: Väsentlighets- och riskanalys samt internkontrollplan 2020
- Bilaga 2: Organisationsschema
- Bilaga 3: Plan för upphandling 2020
- Bilaga 4: Förteckning över lagar och styrdokument
- Bilaga 5: Övergripande 2020 Kompetensförsörjningsplan
- Bilaga 6: Kompetensförsörjningsplaner aktiviteter för H-L 2020
- Bilaga 7: Fsk Ansökan om medel för kompetensutveckling barnskötare
- Bilaga 8: Fsk Ansökan om medel för kompetensutveckling kockar
- Bilaga 9: ÄO Ansökan om medel från kompetensutvecklingsnämningen för handledning- och metodutveckling för omvårdnadspersonal på vård- och omsorgsboende
- Bilaga 10: ÄO Ansökan om medel från kompetensutvecklingsnämningen Silviadiplomering biståndshandläggare
- Bilaga 11: ÄO Ansökan om medel från kompetensutvecklingsnämningen, föreläsning om demens och psykisk ohälsa
- Bilaga 12: Fsk Ansökan medel för introduktionsförskola
- Bilaga 13: Fsk Ansökan om klimatsmarta medel
- Bilaga 14: ÄO Ansökan om medel till Axelsbergs aktivitetscenter 2020
- Bilaga 15: ÄÖ Ansökan om medel för Tryggt mottagande i hemmet 2020
- Bilaga 16: Ansökan medel för trygghetsskapande åtgärder, Axelsbergs torg
- Bilaga 17: Ansökan medel för trygghetsskapande åtgärder, digitala skärmar
- Bilaga 18: Ansökan medel för trygghetsskapande åtgärder, mobila trygghetstorget
- Bilaga 19: Ansökan medel för trygghetsskapande åtgärder, evenemangsel i Trekantsparken
- Bilaga 20: Ansökan medel för trygghetsskapande åtgärder, Trekantsparken
- Bilaga 21: Ansökan om klimatinvesteringsmedel för LED-paneler 2020
- Bilaga 22: SLK blanketter
- Bilaga 23: Ersättningsnivåer för intäktsfinansierade verksamheter
- Bilaga 24: System för internkontroll 2020

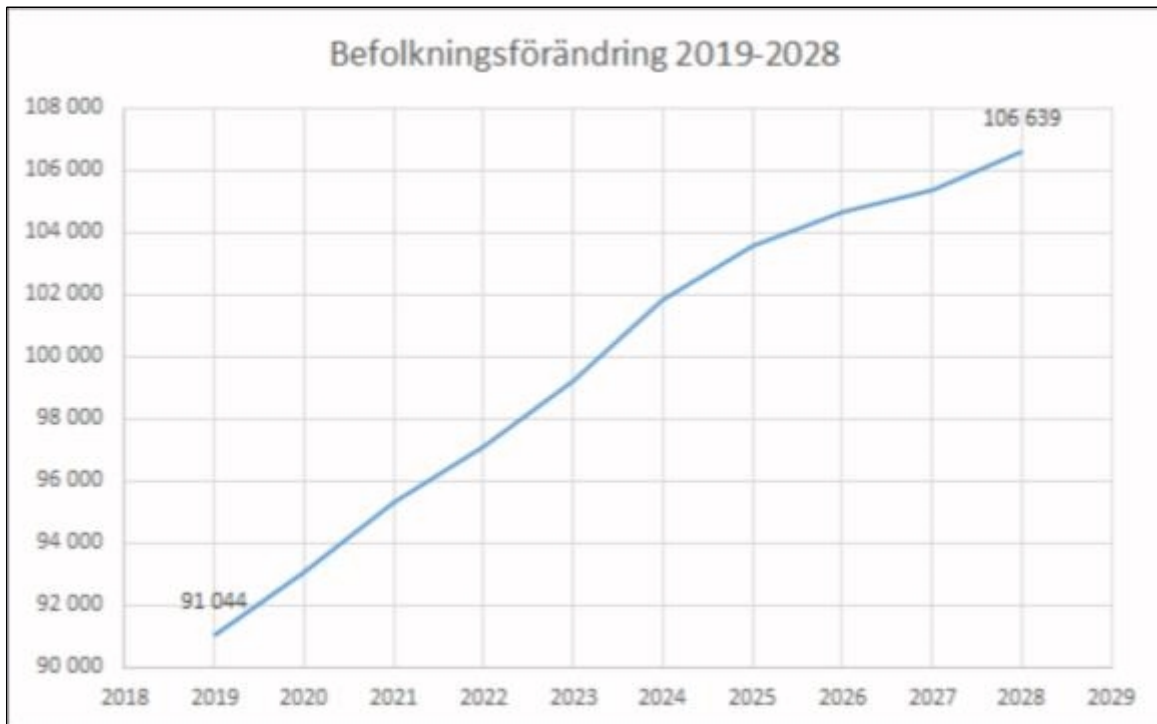
Inledning

Hägersten-Liljeholmen är ett av Stockholms snabbast växande stadsdelsområden. Stadsdelsnämndens bidrag till att uppfylla kommunfullmäktiges mål är att ansvara och driva verksamheter och service av god kvalitet för de som bor och kommer att bo i stadsdelsområdet samt att i dialog med invånare och brukare utveckla den service som ges inom olika verksamhetsområden.

I Hägersten-Liljeholmens stadsdelsområde bor det drygt 90 000 personer. Inom stadsdelsområdet finns stadsdelarna Aspudden, Fruängen, Gröndal, Hägersten, Hägerstensåsen, Liljeholmen, Midsommarkransen, Mälarhöjden, Västberga och Västertorp.

Prognos på befolkningsförändring samt vissa åldersgrupper.

Under de närmaste tre åren beräknas Hägersten-Liljeholmens befolkning öka med ca 6 %.

Störst ökning sker i grupperna ungdomar i gymnasieåldern, grundskoleåldern samt nyfödda. Den relativa förändringen för barn i förskoleåldern samt de äldre pensionärerna (över 80 år) är måttliga ca 1 %.

Antalet barn i förskoleåldern är ungefär på samma nivå närmaste två åren för att sen börja öka igen, enligt Swecos statistik. För de äldre pensionärerna sker en obetydlig ökning de närmaste åren följt av en betydande ökning år 2022-2027. Befolkningsförändringarna ställer krav på en väl genomtänkt strategi för såväl framtidens förskola som framtidens äldreomsorg inom stadsdelsområdet

Utvecklingen av antalet ungdomar i åldrarna 6-15 och 15-19 innebär en utmaning för den öppna fritidsverksamheten. Verksamheten behöver anpassas både i fråga om vad som erbjuds och var det erbjuds, för att möta behovet.

Oavsett ålder ska stadsdelsområdets invånare liksom besökare och företagare uppleva Hägersten-Liljeholmen som tryggt och attraktivt.

Inriktning som är hållbar och smart

Verksamhetsplanen för Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd anger inriktningen för nämndens verksamhet under år 2020 som knyter an till stadens långsiktiga mål och utgår från kommunfullmäktiges tre inriktningsmål:

1. En modern storstad med möjligheter och valfrihet åt alla
2. En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt
3. En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

Under respektive inriktningsmål har kommunfullmäktige beslutat om mål för stadens verksamhetsområden. Det arbete som planeras för att bidra till måloffyllelse beskrivs för varje mål för verksamhetsområdet. Stadsdelsnämnden har också tagit fram nämndmål med förväntat resultat som stödjer kommunfullmäktiges verksamhetsmål.

Stadsdelsnämndens ansvarsområde

Stadsdelsnämnden har ansvar för en stor del av stadens välfärdsverksamhet såsom kommunal förskoleverksamhet, äldreomsorg, stöd och service till personer med funktionsnedsättning, individ- och familjeomsorg, socialpsykiatri, barn, kultur och fritid, ekonomiskt bistånd, arbetsmarknadsåtgärder, stadsmiljöarbete samt lokalt näringslivsarbete. Stadsdelsnämnden ansvarar även för viss tillsynsverksamhet samt konsumentvägledning. Vidare har stadsdelsnämnden en viktig roll i stadens trygghetsskapande arbete.

Stadsdelsförvaltningens organisation

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsförvaltning leds av stadsdelsdirektören och förvaltningens ledningsgrupp. Direktören, tillsammans med stabsstrateg och avdelningschefer utgör förvaltningsledning.

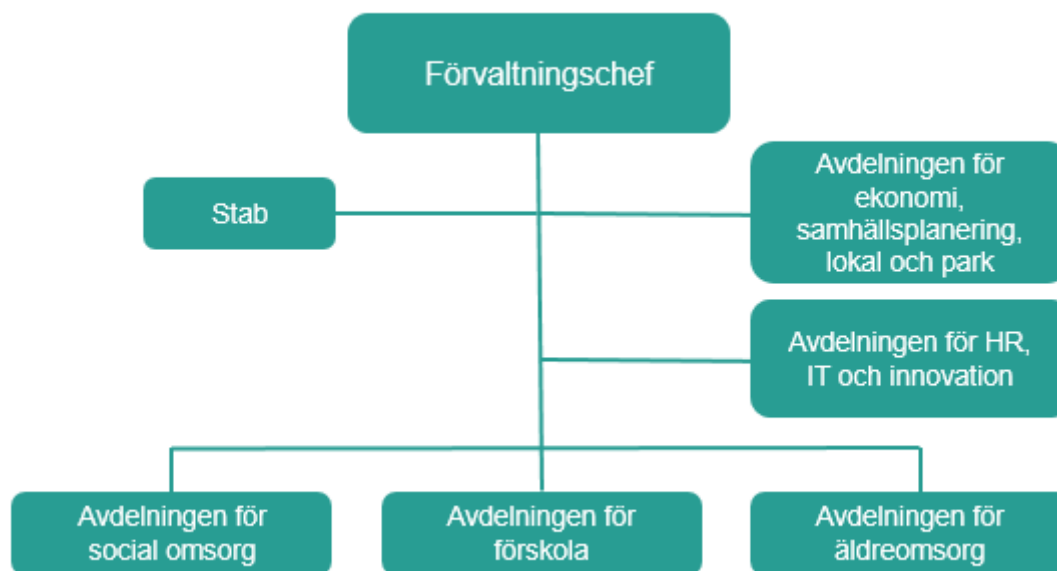
Avdelningscheferna är direkt underställda stadsdelsdirektören och är ansvariga för verksamhet och budget inom respektive verksamhetsområde samt för uppföljning av dessa.

Organisationen omfattar från och med årsskiftet utöver de tidigare kärnverksamheterna två nya avdelningar med stödfunktioner samt en stab direkt under stadsdelsdirektören. Avdelningarna för administration och samhällsplanering är upplösta från och med årsskiftet. Totalt finns fem avdelningar samt stab. Staben omfattar funktionerna stabsstrateg, nämndsekretariat, registratur, arkiv, GDPR, säkerhetsstrateg, kommunikation och MAS.

De två nya avdelningarna omfattar ekonomi, samhällsplanering lokal och park samt HR, IT och innovation. Ett centralt uppdrag för de båda avdelningarna är ett tvärfunktionellt arbete i syfte att stärka och utveckla ett effektivt stöd till övriga avdelningar och enheter i förvaltningen. I uppdraget ingår ett nära samarbete med övriga avdelningar för att kunna ge adekvat och önskat behov av stöd och på så vis bidra till verksamheternas utveckling.

Avdelningarna för kärnverksamheterna, förskola, social omsorg, äldreomsorg, är oförändrade med ett undantag. Enheten för ung fritid har tidigare organiserats under avdelningen för samhällsplanering. I det nya förslaget kommer enheten i sin helhet att organiseras under avdelningen för social omsorg. I samband med detta kommer ansvaret för prevention föras över till avdelningen för social omsorg och säkerhetsfrågorna till stadsdelsdirektörens stab.

I bilaga 2 redovisas förvaltningens organisationsschema.

Förskola

Förskoleavdelningen är indelad i tio förskoleenheter som i dagsläget omfattar 65 förskolor. Varje förskoleenhet utgör en resultatenhet som leds av rektor. Inom förskoleavdelningen finns även två stödenheter, Resursenheten för barn i behov av särskilt stöd samt en utvecklingsenhet. Resursenhetens uppdrag är att stärka och utveckla förskolornas arbete med barn i behov av särskilt stöd, både det förebyggande och det riktade. Enheten leds av en enhetschef och omfattar utöver specialpedagogiskt stöd och resursfördelning av extra medel även två öppna förskolor och en nyrättad introduktionsförskola. Utvecklingsenhetens huvudsakliga uppdrag är att driva ett systematiskt och avdelningsövergripande kvalitetsarbete i riktning mot en sammanhållen och likvärdig förskoleverksamhet.

I ett växande stadsdelsområde som Hägersten-Liljeholmen förändras antalet förskolor och barngrupper kontinuerligt i takt med utbyggnaden. Antalet inskrivna barn i den kommunala förskoleverksamheten i området beräknas vara detsamma under 2020 som föregående år. Arbetet med att anpassa antalet förskoleplatser i relation till efterfrågan är ett strategiskt viktigt arbete. Samverkan med avdelningen för ekonomi, samhällsplanering, lokal och park för en effektiv lokalförsörjning kommer därför fortsätta att utvecklas och förstärkas under 2020.

Då förskoleavdelningen utökas i samband med samgåendet med Älvsjö 1 juli 2020 kommer de båda stadsdelarna att ha gemensam dialog under våren i syfte att skapa grundläggande förutsättningar för en effektiv och likvärdig hantering och fördelning av tilldelade resurser. Resurser för barn i behov av särskilt stöd och handlingsplan för förbättrad arbetssituation för förskollärare och barnskötare är exempel på områden där samsyn behöver etableras.

Bristen på förskollärare inom Stockholmsregionen tillsammans med en hög utbyggnadstakt i Hägersten-Liljeholmen såväl som hela staden påverkar möjligheten till rekryteringar. Det råder

även brist på utbildade barnskötare. Kompetensförsörjning, både avseende rekrytering och att behålla medarbetare med rätt kompetens är därför fortsatt ett prioriterat område under 2020. Förskoleavdelningen arbetar systematiskt och långsiktigt med kompetensförsörjning utifrån tre övergripande områden, rekrytering, introduktion samt kompetens- och karriärutveckling för medarbetare. Barnskötare som saknar grundutbildning uppmanas att delta i den grundutbildning som staden erbjuder. Medarbetare med utbildning uppmanas till kompetensutveckling.

Äldreomsorg

Äldreomsorgens uppdrag är att ge äldre människor, över 65 år, stöd och insatser av hög kvalitet så att de kan leva och bo självständigt så länge som möjligt i sin hemmiljö. När vård- och omsorgsbehovet blir mer omfattande kan servicehus och vård- och omsorgsboende erbjudas, utifrån behov och önskemål.

Avdelningen för äldreomsorg ansvarar för ledning och styrning av äldreomsorgen. Ansvaret omfattar såväl biståndsbedömning av insatser till äldre över 65 år som drift av verksamheter i egen regi såsom hemtjänst samt dagverksamhet, servicehus och vård- och omsorgsboende, där äldreomsorgen också har ansvaret för hälso- och sjukvården upp till och med sjuksköterska, arbetsterapeut och sjukgymnast/fysioterapeut.

Hägersten-Liljeholmens hemtjänst och Älvsjös hemtjänst som drivs i egen regi, förs samman till en gemensam hemtjänstenhet.

Avdelningen bedriver också förebyggande insatser samt öppna mötesplatser varav ett aktivitetscenter, som erbjuder alla seniorer i stadsdelsområdet olika former av aktiviteter, dagsutflykter, kulturupplevelser och gemenskap. Det förebyggande och uppsökande arbetet ska utvecklas och en översyn ska genomföras av de öppna mötesplatserna utifrån behov och resurser. För att ytterligare stärka och samla äldreomsorgens utvecklingsarbete bildas en egen enhet för utveckling och förebyggande arbete. Uppdraget omfattar de öppna mötesplatserna och förebyggande insatserna samt att följa aktuell forskning och svara för metodutveckling m.m.

Biståndsbedömningen sker utifrån den enskildes behov och förutsättningar inom ramen för gällande lagstiftning, socialtjänstlagen (SoL), stadens mål och riktlinjer och i enstaka fall även lagen om särskilt stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Den äldre har utifrån sitt biståndsbeslut möjlighet att välja utförare utifrån stadens valfrihetsmodell för hemtjänst, dagverksamhet, servicehus och vård- och omsorgsboende.

Avdelningen för äldreomsorg samverkar med Region Stockholm för att ge den enskilde en trygg och sammanhållen vård och omsorg. Den nya Regionala överenskommelsen om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård i Stockholms län från 2020 kommer att ställa ytterligare krav på en väl fungerande samverkan mellan vårdgivarna. Insatsen Tryggt mottagande för en trygg och säker hemgång efter sjukhusvistelse fortsätter.

En prioriterad fråga är kontinuerlig kompetensutveckling för äldreomsorgens medarbetare för att möta äldres olika behov såsom äldre med demens, psykisk ohälsa och missbruk samt vård i livets slut. Behov finns av ökade kunskaper i svenska språket. I samarbete med äldrenämnden ska ett handlingsprogram tas fram för den legitimerade hälso- och sjukvårdspersonalen, i syfte att underlätta nyrekrytering och minska personalomsättningen inom gruppen.

Boendeplaneringen är en utmaning och en viktig strategisk fråga såväl utifrån ett behovsperspektiv som ett resursperspektiv. För att möta den demografiska utvecklingen med

allt fler äldre framöver pågår en översyn och omställning av servicehusen för anpassning utifrån behoven. Genom att till exempel skapa fler seniorboenden skulle fler äldre få möjlighet att flytta till en tillgänglig och anpassad bostad, när man själv så önskar. På sikt behövs också fler platser i vård- och omsorgsboende.

Social omsorg

Avdelningen för social omsorg ansvarar för ledning, styrning och utveckling av myndighetsutövning och utförarverksamhet inom verksamhetsområdena individ- och familjeomsorg, stöd och service för personer med funktionsnedsättning samt öppen fritidsverksamhet för barn och unga. Uppdraget är att tillhandahålla myndighetsutövning, insatser samt stöd och service som är rättssäker, kunskapsbaserad och av god kvalitet.

Avdelningen för social omsorg bedriver verksamhet inom följande områden:

- Myndighetsutövning inom individ- och familjeomsorg och stöd och service för funktionsnedsatta
- Familjerätt
- Stödinsatser i egen regi inom individ- och familjeomsorg
- Utförarverksamhet inom socialpsykiatri
- Utförarverksamhet inom LSS
- Handläggning av ekonomiskt bistånd
- Vissa arbetsmarknadsinsatser
- Öppen fritidsverksamhet
- Diverse mindre uppdrag som budget- och skuldrådgivning, samhällsvägledning m.m.

Avdelningen är organiserad i 9 enheter och leds av en avdelningschef med stöd av en stabsfunktion. Enheterna leds av en eller två enhetschefer. På fem enheter finns biträdande enhetschefer som har personalansvar för medarbetarna i sina arbetsgrupper/verksamheter. Den största gruppen medarbetare är vårdare vid utförarverksamheter. Inom myndighetsutövningen arbetar socialsekreterare, biståndshandläggare och administratörer.

Strategiskt viktiga frågor för avdelningen för social omsorg under 2020 är:

- Uppföljning, analys och evidens
- Effektivt resursnyttjande, rättssäkerhet och kvalitetsutveckling i ekonomiskt hållbara verksamheter
- Samverkan och samhandling med utbildningsförvaltningen och Region Stockholm
- Motverka hemlöshet

Utan stabila arbetsgrupper med kompetenta och engagerade medarbetare och ledare kan inte verksamheternas kvalitet utvecklas. Det är en stor utmaning att rekrytera, introducera och kompetensutveckla samt behålla utbildade och erfarna medarbetare i yrkeskategorierna socialsekreterare, biståndshandläggare och vårdare. Stadens handlingsplan för att förbättra socialsekreterare och biståndshandläggares arbetssituation är ett viktigt instrument. Avdelningen fortsätter att implementera den reviderade handlingsplanen under 2020.

Ekonomi, samhällsplanering, lokal och park

Avdelningen ansvarar för ekonomi, upphandling, samhällsplanering, drift och underhåll av stadsdelsområdets parker samt verksamhetens lokaler, telefoni och kontorservice.

Avdelningen ansvarar även för nämndens samverkan med stadsbyggande nämnder och bolagsstyrelser.

Avdelningen ansvarar för flera stödfunktioner, bland annat två lokalintendenter som både arbetar med drift och underhåll av nämndens lokaler samt med utveckling av nya lokaler, främst förskolor. En lokalstrateg ansvarar för att nämnden har ett resurseffektivt lokalutnyttjande både på lång och kort sikt. Bland övriga stödfunktioner finns miljö, näringsliv och jämställdhet samt samordning av sociala system.

Strategiskt viktiga frågor för 2020 för avdelningen är utvecklingen av arbetet med lokalutnyttjandet, utveckling och upprustning av befintliga förskolor och förskolegårdar samt arbete med att ytterligare sänka förvaltningens energianvändning.

HR, IT och innovation

Avdelningen ansvarar för övergripande personalfrågor (HR), IT samt samordningen av innovation.

Strategiskt viktiga frågor och utvecklingsområden är digitaliseringen av verksamheter, fortsatt arbete med att få ned sjukfrånvaron samt säkra en god arbetsmiljö och en god samverkan med de fackliga organisationerna. Den goda arbetsmiljön utgår från en obruten respekt för den enskilde individen och där inga former av kränkande behandling, trakasserier eller sexuella kränkningar förekommer.

Stab

Staben finns direkt under stadsdelsdirektören och omfattar funktionerna stabsstrateg, nämndsekretariat, registratur, arkiv, GDPR, säkerhetsstrateg, kommunikation och MAS.

Samverkan

Flera av nämndens uppdrag och mål för kärnverksamheterna ställer krav på god samverkan. För att målen ska kunna uppnås ska samverkan ske både inom förvaltningsorganisationen, inom Stockholms stad och med andra aktörer och samhällsorgan.

Inom Stockholms stad bedrivs en tät samverkan med exempelvis exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden och andra stadsdelsförvaltningar i regionen i syfte att skapa en smidig process när staden växer och utvecklas.

Intern samverkan mellan till exempel beställare och utförare, mellan socialtjänsten och förskolan, mellan socialtjänstens myndighetsutövande enheter och mellan kärnverksamhet och servicefunktioner samt mellan avdelningar förutsätts löpa smidigt. Utgångspunkten är ett tydligt fokus på de familjer och enskilda individer som är i behov av insatser eller service från nämnden.

Arbetet med fortsatt utveckling av samverkan mellan arbetsgivare och arbetstagarorganisationer kommer att fortsätta under året.

Fasta samverkansfora med externa parter måste ges en tydlig koppling till nämndens mål och uppdrag i budget och verksamhetsplan och aktivt användas för att uppnå måluppfyllelse.

Exempel på sådana forum är:

- samverkan riktad mot barn med särskilda behov
- samverkan riktad mot personer med missbruk, psykisk ohälsa och eller funktionsnedsättning
- platssamverkan med näringsliv och civilsamhälle
- samverkan för att förebygga våldsbejakande extremism
- samverkan mellan fritidsverksamhet, skola, socialtjänst och polis

För att utöka samverkan med civilsamhället och näringslivet ska stadsdelsförvaltningen genomföra en inventering av lokaler i stadsdelsområdet där bland annat föreningsliv, ungdomsverksamhet och verksamhet för äldre kan hyra in sig i. Förvaltningen kommer också att utveckla nätverk för att underlätta matchning av tomma lokaler och föreningar samt för kunskapsutbyte och samarbete när det gäller tillgängliga lokaler.

Samverkan mellan nämnden och invånarna genom medborgardialoger ska fortsätta och utvecklas. Medborgardialoger kan anordnas för att inhämta synpunkter eller förankra beslut och kommer att genomföras exempelvis vid parkutveckling och i trygghetsarbetet eller i frågor som nämnden anser angelägna.

För att kunna utföra uppdragen i verksamhetsplanen behöver samverkan byggas upp och utvecklas inom flera områden. Det gäller exempelvis samverkan med näringslivet, både i form av näringslivsråd samt om arbete och försörjning. Det brottsförebyggande arbetet inom lokala BRÅ behöver utvecklas och former för samverkan mellan socialtjänst, fritidsverksamhet och skola behöver hittas. Förvaltningen har också en samverkansöverenskommelse med polisen där det förs ett nära samarbete med kontinuerlig kontakt för att säkerställa trygghet och säkerhet i Hägersten-Liljeholmen.

Samverkan med Region Stockholm är en viktigt och prioriterad fråga. Den nya Regionala överenskommelsen om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård i Stockholms län från 2020 kommer att ställa ytterligare krav på en väl fungerande samverkan mellan vårdgivarna.

De medarbetare som har i uppdrag att samverka med externa parter eller nämnder inom staden behöver ha ett tydligt uppdrag och mandat från nämnden. Medarbetarna behöver vara väl förtrodda med den egna organisationens uppdrag och mål. Likväl måste det finnas intresse, stöd och ledning för dessa uppdrag.

KF:s inriktningsmål:

1. En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla

Förskola

Utbildningen i förskolan ska vara en trygg och lustfylld arena för social gemenskap som skapar möjligheter för alla barn att lära och utvecklas. Alla förskolor ska, utifrån sina förutsättningar ha likvärdiga möjligheter att bedriva undervisning. Viktiga faktorer som påverkar undervisningens kvalitet är medarbetarnas kompetens, förskolans organisation och barngruppernas storlek. En grundläggande förutsättning för barnens utveckling och lärande är tillgång till ett fungerande språk. Litteratur och högläsning är prioriterade områden. Utbildningen i förskolan ska lägga grunden för barnens förståelse för vad demokrati innebär. Barnperspektivet i enlighet med FN:s barnkonvention anger riktningen på arbetet. Alla förskolor ska arbeta för att främja och förebygga diskriminering och kränkande behandling. Barn i behov av särskilt stöd ska ha möjlighet att utvecklas utifrån sina behov och förutsättningar.

Social omsorg

Stadsdelsnämnden bidrar till kommunfullmäktiges inriktningsmål genom att prioritera tidiga sociala insatser och förebyggande arbete. Grunderna för arbetet är delaktighet, rättssäkerhet och evidens.

Äldreomsorg

Den äldre har utifrån sitt biståndsbeslut möjlighet att välja utförare utifrån stadens valfrihetsmodell som omfattar hemtjänst, dagverksamhet, servicehus och vård- och omsorgsboende. Det finns verksamheter som drivs i såväl privat som i egen kommunal regi. Biståndshandläggaren informerar den äldre om valmöjligheten. Information om verksamheterna finns även på stadens webbsida där äldre och anhöriga kan jämföra olika utförare med varandra för att göra val som passar den äldre bäst.

Äldreomsorgen erbjuder stöd och möjligheter till aktiviteter och social gemenskap som vänder sig till alla seniorer i stadsdelsområdet.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.1 I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskkunskaper är kort

Stadsdelsnämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet genom att de personer i stadsdelsområdet som har behov av ekonomiskt bistånd i ett tidigt skede får individuellt anpassade insatser som leder till egen försörjning. Evidensbaserade instrument för bedömning används både vid nybesök och vid långvarigt behov av ekonomiskt bistånd. Handläggningen av ekonomiskt bistånd sker rättssäkert och med god transparens. De personer som kontaktar förvaltningen rörande ekonomiskt bistånd får tydlig och lättillgänglig information om rätten till ekonomiskt bistånd och handlägningsprocessen. Barnens situation i familjer som uppstår försörjningsstöd uppmärksammas särskilt vid långvarigt bidragsbehov och när familjen lever under osäkra boendeförhållanden.

Förvaltningens egna arbetsmarknadsinsatser; arbetsträning, offentligt skyddad anställning (OSA) och Stockholmsjobb är steg på vägen mot egen försörjning genom arbete för de

personer som står långt från arbetsmarknaden. Insatserna syftar bland annat till att öka möjligheterna för personer med funktionsnedsättningar att komma i arbete.

Förvaltningen tillhandahåller feriearbeten för unga som syftar till att ge ett första positivt möte med arbetslivet.

De personer som kontaktar förvaltningen rörande ekonomiskt bistånd får tydlig och lättillgänglig information om rätten till ekonomiskt bistånd och handläggningsprocessen.

All statistik som utgör stöd i uppföljningen av måluppfyllelsen är könsuppdelad. Analyser av resultaten sker utifrån ett jämställdhetsperspektiv både vad gäller statistiken som rör ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsåtgärder.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel barn som lever i familjer som har ekonomiskt bistånd	2,7 %	2,7 %	Tertial
 Andel personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen	1,5 %	1,5 %	Tertial
 Andel vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna invånare	1 %	1,0 %	Tertial
 Antal aspiranter som fått Stockholmsjobb	19 st	800 st	Tertial
 Antal tillhandahållna platser för feriejobb	360 st	Tas fram av nämnd	Tertial
 Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb	45 st	Tas fram av nämnd	Tertial
 Antal tillhandahållna praktikplatser för högskolestuderande samt platser för verksamhetsförlagd utbildning	100	Tas fram av nämnd	Tertial
 Antal ungdomar som fått feriejobb i stadens regi	320 st	9 000 st	Tertial

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Arbetsmarknadsnämnden i samarbete med stadsdelsnämnderna ska utveckla ett arbetssätt för att nå nyanlända som inte ingår i etableringsprogrammet.	2020-01-01	2020-12-31
 Arbetsmarknadsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna utveckla feriejobb och Stockholmsjobb med målet att fler kan bidra till stadens utbud av arbetsmarknadsinsatser.	2020-01-01	2020-12-31

Nämndmål:

Invånarna i stadsdelsområdet är självförsörjande

Beskrivning

Den enskilde som är i behov av ekonomiskt bistånd får stöd i att finna egen försörjning utifrån sina förutsättningar och behov. I dialogen med den enskilde används stadens utrednings- och bedömningsinstrument Initial Bedömning och vid behov används Förutsättningar inför arbete (FIA). På ett tidigt stadium kopplas insatser från Jobbtorgen på. Den enskilde är delaktig när insatserna planeras och insatserna sker i samverkan även med andra aktörer som Arbetsförmedling, andra enheter inom socialtjänsten och med hälso- och sjukvården. Förvaltningens egna arbetsmarknadsinsatser; arbetsträning, offentligt skyddad anställning

(OSA) och Stockholmsjobb är steg på vägen mot egen försörjning genom arbete för de personer som står långt från arbetsmarknaden. Insatserna syftar bland annat till att öka möjligheterna för personer med funktionsnedsättningar att komma i arbete.

Barnkonsekvensanalyser genomförs när beslut ska fattas som påverkar barnen i hushållet. Barnfamiljer som lever i otrygga boendeförhållanden erbjuds stöd av Bolots och både barnfamiljer och hushåll med endast vuxna erbjuds råd och stöd i att söka bostad i Boskolan. De barn som tvingas bo i tillfälliga boendelösningar ges möjlighet till kompensatoriska åtgärder.

Förvaltningen tillhandahåller praktikplatser för jobbtorgsaspiranter i verksamheter i egen regi och i verksamheter som drivs på entreprenad.

Förvaltningen tillhandahåller feriearbeten för unga som syftar till att ge ett första positivt möte med arbetslivet. Arbetsplatserna finns i stor utsträckning inom stadsdelsförvaltningens egna verksamheter.

Nyanlända som har behov av ekonomiskt bistånd får stöd i att prioritera studier i svenska och samhällsvägledarna förmedlar information om var i stadsdelsområdet som det finns föreningsdrivna språkcaféer och andra aktiviteter som ger möjlighet till språkträning.

De personer som kontaktar förvaltningen rörande ekonomiskt bistånd får tydlig och lättillgänglig information om rätten till ekonomiskt bistånd och handläggningsprocessen. Detta gör att risken för felaktiga utbetalningar minimeras. Handläggarna har stöd av stadens riktlinjer och metodstöd och förvaltningen följer noga utvecklingen.

Förväntat resultat

Alla invånare i stadsdelsområdet som är i behov av ekonomiskt bistånd för sin försörjning ges förutsättningar att kunna försörja sig själva genom att de erbjuds individuellt utformade insatser. Tröskeln till ett arbete är låg även för personer som uppburit försörjningsstöd under lång tid. Unga utan gymnasieexamen, äldre arbetslösa, personer med social problematik, fysisk och/eller psykisk ohälsa eller funktionsnedsättningar och utrikesfödda uppmärksammas särskilt och ges lokala arbetsmarknadsinsatser av god kvalitet så att de förbereds för insatser från Jobbtorgen. Unga i stadsdelsområdet erbjuds meningsfulla feriejobb som ett första steg in på arbetsmarknaden.

Det är lätt att få kontakt med enheten för ekonomiskt bistånd, både gällande ett nytt ärende eller i ett pågående ärende och den enskilde får tydlig information och god service rörande handläggningen, insatserna och beslutet. Felaktiga utbetalningar minimeras då det är lätt för den enskilde att förstå hur hen ska medverka i utredningen.

All utredning inom ekonomiskt bistånd, liksom bedömning och erbjudande om insatser, sker med hög rättssäkerhet och utifrån gällande lagstiftning och stadens riktlinjer. Arbetet grundar sig på tillit och respekt för människors självbestämmande och integritet. Barnen i familjer som är i behov av ekonomiskt bistånd uppmärksammas särskilt och handläggningen utgår från ett tydligt barnperspektiv.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förvaltningens dagliga verksamheter och sysselsättningsverksamheter samt boenden utvecklar arbetet med att ge brukare och deltagare stöd att komma ut på arbetsmarknaden. Arbetet utgår i från empowerment och metoden Tjänstedesign kommer att prövas i utvecklingsarbetet.	2020-01-01	2020-12-31
Förvaltningens verksamheter ska verka för att öka sitt mottagande av praktikanter från jobbtorgen. Antalet tillhandahållna praktikplatser följs upp i tertialrapporter och verksamhetsberättelse.	2020-01-01	2020-12-31
Inom handläggningen av ekonomiskt bistånd ska mötesfrekvensen för personer med långvarigt behov av försörjningsstöd följas upp särskilt med avseende på hushåll som inte har pågående insatser från jobbtorg eller andra verksamheter. Enheten ska verka för att besöksfrekvensen ökar	2020-01-01	2020-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.2. Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i

Stadsdelsnämnden arbetar aktivt med trygghetsskapande åtgärder för att bidra till fullmäktiges verksamhetsmål. Det gäller både situationell prevention där den fysiska miljön modifieras för att minska risken för att brott begås. Situationell prevention kan även hanteras genom att förse platser med fler kapabla väktare som befolkar platsen. Nämnden samverkar med polis, näringsliv och civilsamhälle för att stärka tryggheten på utvalda platser. Fokus ligger på områden där otryggheten varit större, framförallt Liljeholmen men också Västertorp. Nämnden har också ett pågående arbete mot våldsbejakande extremism. Vidare arbetar nämnden med att säkra att parker är välskötta och rena. Stadens 24-timmars städgaranti uppfylls.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel stockholmare som upplever trygghet i den stadsdel där man bor	77 %	77 %	År
 Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte blivit utsatta för hot och våld	80 %	Fastställs 2020	År
 Stockholmarens nöjdhet med renhållning och städning	71 %	71 %	År
 Stockholmarens nöjdhet med skötsel av park och grönområden	71 %	71 %	År
 Stockholmarens nöjdhet med stadsmiljön	80 %	Tas fram av nämnd	År
Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	
 Kommunstyrelsen ska stödja stadsdelsnämnderna samt socialnämnden, utbildningsnämnden, arbetsmarknadsnämnden, idrottsnämnden och kulturnämnden i arbetet med att revidera handlingsplanerna mot våldsbejakande extremism som ska innehålla lokala lägesbilder och beslutade aktiviteter.	2020-01-01	2020-12-31	
 Trafiknämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna ta fram en handlingsplan för att minska klotter i staden samt, om möjligt, samverka med privata fastighetsägare.	2020-01-01	2020-12-31	
 Trafiknämnden ska ta fram en nämndövergripande handlingsplan för att samordna, upprätthålla och innovativt utveckla stadens arbete med skadedjursbekämpning. Arbetet sker i samarbete med fastighetsnämnden,	2020-01-01	2020-12-31	

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
stadsdelsnämnderna, AB Svenska Bostäder, AB Familjebostäder, AB Stockholms hem, Stockholms Hamn AB och Stockholm Vatten och Avfall.			

Nämndmål:

Hägersten-Liljeholmen är ett tryggt och säkert stadsdelsområde att bo och vistas i

Beskrivning

Trygghetsskapande arbete

Under 2020 kommer stadsdelsnämnden att fortsätta sitt arbete med att säkerställa att stadsdelsområdet är tryggt och säkert. Detta görs genom riktade satsningar mot det som skapar otrygghet i stadsdelsområdet. Nämnden kommer att fortsätta sin samverkan med andra aktörer för att gemensamt hantera de utmaningar som finns inom trygghet- och säkerhet. I detta arbete ingår både klassiskt socialt preventionsarbete, men också situationellt arbete med åtgärder i bland annat den fysiska miljön.

Samverkansöverenskommelsen med polisen

Nämnden fortsätter också under år 2020 samverkansöverenskommelsen med polisen. Nämndens preventionsansvariga med flera har ett nära samarbete med polis där man uppdaterar lägesbild i stadsdelsområdet kontinuerligt. Förvaltningen kommer se över om det kan bli aktuellt att ansöka om tillstånd för ordningsvakter enligt § 3 lagen om ordningsvakter som en trygghetsskapande åtgärd.

Lokala brottsförebyggande rådet

Stadsdelsnämnden kommer att fortsätta arbetet med det lokala brottsförebyggande rådet under 2020. Under 2019 arbetade rådet med tydligare lägesbilder som grundat sig i intern och extern information. Detta arbete kommer att fortsätta under 2020 för att säkerställa att det brottsförebyggande arbetet grundar sig i robusta och relevanta lägesbilder.

Trygghetsinventeringar

En central del av det trygghetsskapande arbetet är förvaltningens trygghetsinventeringar. Förvaltningen arbetar brett med att undersöka hur den fysiska miljön i Hägersten-Liljeholmen kan uppgaderas eller modifieras för att säkra tryggheten och trygghetsinventeringar är en bra strategi för detta. Dessa inventeringar görs i dialog med civilsamhälle, näringsliv, polis, enskilda invånare och andra. Tanken är att de som bor och verkar i stadsdelsområdet har lokal kunskap som förvaltningen kan dra nytta av i sitt trygghetsarbete. Om en inventering leder till att en åtgärd bedöms som lämplig söker förvaltningen medel från stadens centrala medelreserv.

Platssamverkan

Stadsdelsnämnden kommer att fortsätta sin platssamverkan med aktörer från kommunala bolagsstyrelser, civilsamhälle polisen och näringslivet. Även i platssamverkan kommer tydligare lägesbilder genomföras för att säkra upp effektivt riktade satsningar. Platssamverkan bidrar till att relevanta aktörer kraftsamlar och samverkar bättre i områden som pekats ut att vara i behov av satsningar som leder till ökad trygghet och säkerhet.

Arbete med våldsbejakande extremism (VBE)

I arbetet med VBE kommer stadsdelsnämnden att arbeta med den under 2019 reviderade handlingsplanen för VBE. Även VBE-arbetet arbetar efter lokala lägesbilder som uppdateras kontinuerligt. Detta för att säkerställa att situationen i stadsdelsområdet speglas i VBE-arbetet. Likt mycket annat av trygghetsarbetet sker arbetet med våldsbejakande extremism i samverkan med andra aktörer och nämnder, kommunstyrelsens centrala samordnare, polis, kultur- nämnden, idrottsnämnden, socialnämnden, arbetsmarknadsnämnden och utbildningsnämnden. Från stadsdelsnämnden är det preventionssamordnaren som ansvarar för VBE-arbetet. Under år 2020 kommer VBE-handlingsplanen att följas upp för att se att beslutande insatser är genomförda och fungerar som tänkt.

Stadsmiljö

Grönområden och parker i Hägersten-Liljeholmen ska fortsätta vara attraktiva, välskötta och trygga samt bidra till ökad biologisk mångfald. Nämnden har en nära samverkan med trafiknämnden, exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden i arbetet med stadsdelsområdets gröna infrastruktur. Samverkan stärker grönområdenas kvalitet och utveckling, både på kort och lång sikt.

Hägersten-Liljeholmens parker ska bjuda in till motion, möten och rekreation. En central del av att ha inbjudande parker är att de är välskötta och städade. Nämnden ser till att stadens städgaranti efterlevs och arbetar tillsammans med trafiknämnden för att se till att skadedjursbekämpning sker effektivt. Genom att upprätthålla en utbredning av papperskorgar och sopsorteringsmöjligheter i parkmiljö ser stadsdelsnämnden till att invånare och besökare enkelt kan undvika att skräpa ner i stadsdelsområdets grönområden. Vidare sker slyröjning i naturmark och klippning av träd och buskage vid behov för att säkerställa god sikt som i sin tur bidrar till ökad trygghet. Nämnden lägger särskilt fokus på skötsel av parker som nyttjas frekvent av andra verksamheter såsom förskola. Det handlar bland annat om Trekantsparken och Blomsterdalen. Nämnden kommer fortsätta arbeta med systematiska uppföljningar på parkentreprenörens arbete att sköta och städa parker. Stadsdelsnämnden beslutade under 2019 att nuvarande driftentreprenör förlängs till och med september 2022.

Tillgänglighet

Stadsdelsnämnden ser till barn, äldre och personer med funktionsnedsättnings särskilda behov tas i beaktning i den offentliga miljön. Vid nybyggnation och stadsutveckling som exempelvis parkutveckling tas dessa perspektiv med tidigt i planprocessen för att säkra att Hägersten-Liljeholmen är en tillgänglig stadsdel där alla människor ska kunna nyttja stadsdelsområdets offentliga miljöer.

Parklekar

Alla nämndens tre välbesökta och uppskattade parklekar följer med in i 2020. Parklekarna heter Vippan, Lugnet och Aspudsparken varav den sista också har djur som uppskattas av besökare.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Avdelningen för ekonomi, samhällsplanering, lokal och park ska samverka med lokalt näringsliv, civilsamhället, polis, stadens berörda nämnder och bolag samt andra relevanta aktörer genom platssamverkan.	2020-01-01	2020-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Avdelningen för ekonomi, samhällsplanering, lokal och park ska samverka med trafiknämnden för att genomföra åtgärder som förbättrar belysningen i stadsmiljön.	2020-01-01	2020-12-31
Avdelningen för ekonomi, samhällsplanering, lokal och park ska utveckla trygghetsarbetet inom det lokala brottsförebyggande rådet.	2020-01-01	2020-12-31
Stadsdelsnämnden ska följa den lokala handlingsplanen mot våldsbejakande extremism och delta i stadens gemensamma utbildningsinsatser.	2020-01-01	2020-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.3. I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige

Likvärdiga pedagogiska miljöer och undervisning

Utbildningen i förskolan ska vara en trygg och lustfylld arena för social gemenskap som skapar möjligheter för alla barn att lära och utvecklas. Alla förskolor ska, utifrån sina förutsättningar ha likvärdiga möjligheter att bedriva undervisning. Viktiga faktorer som påverkar undervisningens kvalitet är medarbetarnas kompetens, förskolans organisation och barngruppernas storlek. De av staden satta målen om 14 barn i yngrebarnsgrupper respektive 18 barn i äldre barnsgrupper är vägledande i planeringen av barngrupperna. Fysisk aktivitet och rörelse, både inom- och utomhus, är centralt. Alla barn ska ha tillgång till pedagogiska miljöer som uppmuntrar till lek och lärande såväl inomhus som utomhus. Löpande kartläggning av förskolegårdarnas upprustningsbehov genomförs i samarbete med avdelningen för samhällsplanering och de övergripande strukturerna för att kontinuerligt utveckla de pedagogiska miljöerna, inomhus såväl som utomhus.

Ett systematiskt kvalitetsarbete och enheternas ekonomiska förutsättningar med en effektiv lokalförsörjning är grundläggande och centrala delar i arbetet.

Kompetensutveckling och kompetensförsörjning

Förskolläraren ansvarar för det pedagogiska innehållet i undervisningen så att det främjar barns utveckling och lärande. Därmed har förskolläraren ett särskilt ansvar för utbildningen som arbetslaget genomför gemensamt.

Alla i arbetslaget ska utifrån sina respektive uppdrag genomföra utbildningen och verksamhetens kvalitet speglas i den pedagogiska dokumentationen. Uppföljning, utvärdering och analys av arbetssätt och metoder samt gemensamma reflektioner ska utgå från ett tydligt barnperspektiv. Arbetet med att implementera den reviderade läroplanen och fördjupa medarbetarnas kunskaper om miljöns betydelse, pedagogisk dokumentation och stadens webbaserade kvalitetsindikator (WKI) fortsätter.

För att öka andelen legitimerade förskollärare och antalet utbildade barnskötare är kompetensförsörjning ett prioriterat område. Förskoleavdelningen fortsätter det långsiktiga utvecklingsarbetet som omfattar ledarskapsutveckling för förskollärare och rektorer, mentorskap för nyexaminerade förskollärare, introduktion för nyanställda samt kompetens-utveckling och karriärmöjligheter. I kompetensförsörjningsarbetet ingår även att barnskötare som saknar grundutbildning uppmuntras att utbilda sig samt områden som VFU (verksamhetsförlagd utbildning för förskollärare) och APL (arbetsplatsförlagd lärande för barnskötare).

Förskoleavdelningen planerar även att genomföra kompetensutvecklingsinsatser i syfte att stärka kompetensen inom kök och kosthållning i riktning mot en mer hållbar utveckling.

Utveckling och lärande

En grundläggande förutsättning för barnens utveckling och lärande är tillgång till ett fungerande språk. Språk och kommunikation, matematik och naturkunskap har därför särskilt fokus under året. Arbetet med skolverkets läs- och skrivportal har gett goda resultat och fortsätter. Litteratur och högläsning är prioriterade områden.

Det nationella digitaliseringsuppdraget och införandet av skolplattformen fortsätter. Medarbetarnas digitala kompetens ska höjas och nya arbetssätt utvecklas och implementeras. Satsningar på digitala verktyg både för barn och pedagoger fortsätter parallellt med kompetensutveckling. Syftet är att öka pedagogernas kunskaper om det digitala lärandet som en del av undervisningen i förskolorna samt att utveckla den digitala kommunikationen med vårdnadshavarna. Förskoleavdelningen har formulerat ett antal pedagogiska ställningstaganden kopplat till digitaliseringen som ska utgöra stöd för undervisningen samt förtydliga förskolans digitaliseringsuppdrag, både för medarbetare och för vårdnadshavare.

Normer och värden

Utbildningen i förskolan ska lägga grunden för barnens förståelse för vad demokrati innebär. Barnperspektivet i enlighet med FN:s barnkonvention anger riktningen på arbetet. Alla förskolor ska arbeta för att främja och förebygga diskriminering och kränkande behandling. Barnen ska ha möjlighet att vara delaktiga och ha inflytande och deras behov och intressen ska ligga till grund för verksamhetens utformning. Arbetet ska bidra till likvärdighet och bredda barnens lekmönster och intressen i syfte att motverka slentrianmässiga könsmonster. Förskolans medarbetare ska utveckla arbetet med pedagogisk dokumentation för att synliggöra och lyfta barnets perspektiv.

Barn i behov av särskilt stöd

Barn i behov av särskilt stöd ska ha möjlighet att utvecklas utifrån sina behov och förutsättningar. Förskoleavdelningens resursenhet ska bidra till att höja den generella kvaliteten i verksamheten och att utveckla enheternas kompetens i arbetet med barn i behov av särskilt stöd. I enhetens uppdrag ingår utöver att erbjuda specialpedagogiskt stöd till förskolorna även att fördela och följa upp extra medel för barn i behov av extra stöd. Enheten omfattar även öppen förskola samt introduktionsförskola.

Förebyggande föräldrastöd är ett prioriterat område. Förskoleavdelningen ska erbjuda generellt föräldrastöd i form av ABC-utbildning (Alla Barn i Centrum). ABC- utbildning är gruppträffar för föräldrar som syftar till att främja barns utveckling genom att stärka relationen mellan föräldrar och barn.

Samverkan med vårdnadshavare

Samverkan med föräldrar sker i olika forum. Alla vårdnadshavare erbjuds samtal kring sitt barns lärande och utveckling. Samtalen ska ge en tydlig bild av barnets trivsel, utveckling och lärande på förskolan. Avslutande samtal sker också inför övergång till förskoleklass. Även dessa samtal ska syfta till att ge en tydlig bild av barnets utveckling och lärande och bidra till en trygg övergång.

Skolplattformen, då den införs för vårdnadshavaren, kommer att användas som en möjlighet att

utveckla och kvalitetssäkra den digitala kommunikationen mellan förskola och hem. Målet är att vårdnadshavarna löpande får insyn i förskolans arbetssätt och barnens lärande.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel legitimerade förskollärare av totalt antal anställda (årsarbetare)	32 %	32 %	Tertial
 Andel nöjda föräldrar till barn i förskolan	90 %	90 %	År
 Antal barn per grupp	16	16	Tertial
 Antal förskolebarn per anställd (årsarbetare)	4,9	4,9	Tertial
 Kvalitetsindikatorn - Självvärdering utifrån läroplansuppdraget	3,5	Tas fram av nämnd	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Stadsdelsnämnderna ska säkerställa att alla förskolor har en strategi för att öka barns fysiska aktivitet och rörelse under förskoledagen	2020-01-01	2020-12-31
 Utbildningsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna genomföra en översyn av stadens köhandläggning inom verksamhetsområde förskola med syfte att säkerställa likställighet	2020-01-01	2020-12-31
 Utbildningsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda efterfrågan av förskoleverksamhet för förvaltningsområdet meänkieli och samiska i samråd med berörda nationella minoriteter	2020-01-01	2020-12-31

Nämndmål:

Alla barn i förskolan utvecklar sin förståelse för grundläggande demokratiska värden

Beskrivning

Utbildningen i de kommunala förskolorna ger barnen likvärdiga möjligheter att uttrycka sina tankar och åsikter för att ha inflytande över sin vardag. Alla barns olika språkliga och kommunikativa förmågor och behov tas till vara för att skapa förutsättningar för ett tillgängligt och fungerande språk för alla barn. Medarbetarna har kompetens och kunskap om barnkonventionen och dess intentioner är tydliga i undervisningen.

Förväntat resultat

Barnens intressen och behov ligger till grund för hur utbildningen utformats.

Barnkonventionens intentioner är synliga i utbildningens innehåll.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andelen vårdnadshavare som anser att barnen på förskolan ges lika möjligheter att utvecklas oberoende av kön, etnisk tillhörighet, religion eller funktionsnedsättning.	95		År
Andelen vårdnadshavare som anser att förskolans medarbetare bemöter deras barn med respekt	100		År
 Vårdnadshavares sammanfattande omdöme om förskolans arbete med normer och värden	90		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förskolans medarbetare ska erbjudas kompetensutveckling i språk och kommunikation i syfte att ge alla barn likvärdiga möjligheter att uttrycka sig och kommunicera	2020-01-01	2020-12-31
Förskolans medarbetare ska erbjudas kompetensutveckling om Barnkonventionen för att säkerställa att barns rättigheter tas till vara.	2020-01-01	2020-12-31
Förskolans Resursenhet ska erbjuda förskolans medarbetare kompetensutveckling om barn i behov av särskilt stöd i syfte att stärka alla barns möjligheter att utvecklas utifrån sin egen förmåga.	2020-01-01	2020-12-31

Nämndmål:

Alla barn i förskolan utvecklas och lär utifrån sina förmågor i undervisningsmiljöer av hög kvalitet

Beskrivning

Utbildningen i de kommunala förskolorna bedrivs utifrån sina förutsättningar i likvärdiga pedagogiska undervisningsmiljöer. Samsyn kring miljö och material samt pedagogernas förhållningssätt är prioriterade utvecklingsområden som skapar förutsättningar för barns lärande och utveckling.

Den reviderade läroplanen ligger till grund och tydliggör förskollärares och barnskötarens olika ansvar för utbildningen. Gemensamma strukturer för förskolornas systematiska kvalitetsarbete finns och erbjuds som stöd för en likvärdig utbildning. Språk, matematik, naturvetenskap och rörelse tillsammans med hållbar utveckling prioriteras särskilt i undervisningen.

Förväntat resultat

Alla barn i de kommunala förskolorna möter likvärdiga undervisningsmiljöer och utmanas och utvecklas utifrån sina förmågor.

Skolplattformen omfattar och erbjuder gemensamma strukturer som stöd för förskolornas systematiska kvalitetsarbete.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Självvärdering utifrån läroplansuppdraget avseende undervisningsmiljöer	3,5		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förskoleavdelningen ska fortsätta att utveckla gemensamma strukturer för det systematiska kvalitetsarbetet	2020-01-01	2020-12-31
Förskoleavdelningen ska tillsammans med förskoleenheterna utforma ställningstaganden som ska ligga till grund för en likvärdig och tillgänglig undervisningsmiljö	2020-01-01	2020-12-31
Förskolorna ska utveckla sina arbetssätt med kvalitetsindikatorn i syfte att höja undervisningsmiljöernas kvalitet	2020-01-01	2020-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.4. I Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet

Stadsdelsnämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet genom att prioritera tidiga sociala insatser och förebyggande arbete. Tidiga insatser kan prioriteras genom att nämnden erbjuder insatser i egen regi i öppna former till barn, unga och vuxna.

Det socialt uppsökande och förebyggande arbetet riktas mot barn och unga som riskerar att utvecklas ogynnsamt. Att klara skolan är den starkaste skyddsfaktorn för barn och unga som riskerar en socialt ogynnsam utveckling och insatser ges som syftar till att säkra skolgången. Det förebyggande arbetet sker bland annat genom att ungdomsmottagningen verkar för att främja fysisk och psykisk hälsa bland ungdomar, genom fältassistenternas uppsökande arbete och genom målinriktad samverkan med berörda interna och externa parter.

Förvaltningens arbete med att minska missbruk och riskbruk hos vuxna i stadsdelsområdet sker i första hand genom stödinsatser till enskilda. Insatserna främjar förutsättningar för den enskilde att leva ett självständigt liv.

Förvaltningen erbjuder biståndsbedömda stödinsatser och boenden samt öppen träfflokalsverksamhet till personer som har någon form av psykisk och/eller neuropsykiatrisk funktionsnedsättning. Insatserna är av god kvalitet och utformas i tillsammans med den enskilde.

Personer med funktionsnedsättning erbjuds individuellt anpassade stödinsatser till personer i syfte att alla invånare i stadsdelsområdet ska kunna leva ett självständigt liv och vara delaktiga i samhället. Utredning och erbjudande om insatser utgår i från den enskildes behov. Insatserna präglas av hög kvalitet, trygghet och delaktighet. Den enskilde deltar i framtagandet av sin egen genomförandeplan och har på så sätt inflytande över hur insatsen utförs.

Personer inom stadsdelsområdet som är utsatta för våld i nära relation eller hedersrelaterat våld och förtryck uppmärksammas och erbjuds stöd hos Relationsvårdscentrum Sydväst.

Hemlöshet motverkas genom såväl förebyggande åtgärder som nödvändiga insatser för enskilda.

Nyanlända som bosätter sig i stadsdelsområdet har tillgång till samhällsvägledning.

Utredning och erbjudande om insatser utgår från den enskildes behov och den enskildes kön eller könsuttryck saknar betydelse för vad som erbjuds. På de områden där könsuppdelad statistik visar på att det kan finns omotiverade skillnader i måluppfyllelse, tillgång till insatser eller nöjdhet mellan kvinnor och män, pojkar och flickor analyseras dessa i verksamheterna. Handläggare och beslutsfattare medvetandegörs och kan verka för att motverka eventuell ojämsliddhet. Barns rättigheter enligt barnkonventionen tas tillvara genom att barnrättsarbetet utvecklas.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel barn och unga som bedömts ha skyddsbehov och som inte fått vänta på placering	100 %	100 %	Tertial
 Andel barn och ungdomar anmälda för brott som tillsammans med föräldrar eller vårdnadshavare kallats till samtal med socialtjänsten inom 48 timmar	90 %	Tas fram av nämnd	Tertial

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel barn och ungdomar som varit aktuella för insatser inom individ och familjeomsorgen och som inte är aktuella 12 månader efter avslutad insats.	84 %	84 %	Tertial
 Andel brukare inom omsorgen för personer med funktionsnedsättning som inte upplever diskriminering	92 %	öka	År
 Andel brukare inom socialpsykiatri som inte upplever diskriminering	94 %	öka	År
 Andel brukare som trivs - Funktionsnedsättning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	80 %	80 %	År
 Andel enskilda som klarar mer på egen hand inom socialpsykiatri	26 %	26 %	År
 Andel familjehemsplacerade barn i skolåldern som klarar målen i kärnämnen i grundskolan	75 %	75 %	Tertial
 Andel insats/insatser avslutade enligt plan inom vuxna missbruk	42 %	42 %	Tertial
 Andel meddelanden om avhysning som inkommit till förvaltningen från Kronofogdemyndigheten som kunnat avvärjas	50 %	Tas fram av nämnd	Tertial
 Andel personer med bostadskontrakt enligt Bostad först som behåller kontraktet efter 12 månader	60 %	Tas fram av nämnd	År
 Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de blir väl bemötta av stadens personal (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	90 %	90 %	År
 Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de kan påverka insatsens utformning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	78 %	78 %	År
 Andel personer med insatser inom socialpsykiatri som är nöjda med sin insats	80 %	80 %	År
 Andel ungdomar som i stockholmsenkäten skattar sin hälsa som god	70 %	Tas fram av nämnd	År
 Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte använder alkohol	62 %	62 %	År
 Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte använder narkotika	92 %	92 %	År
 Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte använder tobak	91 %	91 %	År
 Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte burit vapen	85	fastställs 2020	År
 Antal vräkningar som berör barn	0	Tas fram av nämnd	Tertial
 Brukarens upplevelse av trygghet - LSS-boende, vuxna och barn (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	92 %	Tas fram av nämnd	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Arbetsmarknadsnämnden, utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna ska fortsätta att utveckla stödet till elever med funktionsnedsättning som går ut ungdomsgymnasiet och gymnasiesärskolan.	2020-01-01	2020-12-31
 Socialnämnden ska fortsätta att utbilda personal vid stadsdelsnämnderna angående unga lagöverträdare och förbereda socialtjänsten på att kunna arbeta enligt modellen snabbare lagföring.	2020-01-01	2020-12-31
 Socialnämnden ska ha en samordnade och styrande roll i stadsdelsnämndernas och arbetsmarknadsnämndens arbete med att permanenta sociala insatsgrupper och ska i det arbetet definiera gränsdragningen mellan sociala insatsgrupper och avhopparverksamheten samt säkerställa att det finns en tydlig vägledning för hur staden arbetar med respektive målgrupp och verksamhet.	2020-01-01	2020-12-31
 Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna centralisera säkerställandet av skyddet för barn och unga vid hemgång från Barnahus Stockholm.	2020-01-01	2020-12-31
 Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna fortsätta arbetet med att utöka arbetet med Bostad först och fördela fler bostäder för ändamålet samt i samarbete med stadsdelsnämnderna utveckla stödet till deltagarna i Bostad först.	2020-01-01	2020-12-31
 Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna implementera resultatet av 2019 års utredning om hur familjehem kan erbjuda studiestöd.	2020-01-01	2020-12-31
 Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna och i samverkan med Region Stockholm fortsätta projektet STIS, Stärkt tidigt stöd i samverkan.	2020-01-01	2020-12-31
 Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna och kommunstyrelsen ta fram en stadsövergripande boendepän för våldsutsatta där tillgången till akut- och genomgångsbostäder säkerställs i relation till biståndsbehovet.	2020-01-01	2020-12-31
 Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna och Region Stockholm verka för att fler familjecentraler kan öppnas för att stärka det tidigt förebyggande arbetet med barn, unga och deras familjer	2020-01-01	2020-12-31
 Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda hur anhörigstödet till anhöriga drabbade av skjutningar och dödligt våld kan förbättras och se över hur samordningen av stödet med Region Stockholm och Polismyndigheten kan stärkas.	2020-01-01	2020-12-31
 Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna, SHIS och Bostadsförmedlingen utreda möjligheterna, i fall av våld i nära relationer, att se till att det är den våldsutsatta parten, inte våldsutövaren, som bor kvar i det gemensamma boendet.	2020-01-01	2020-12-31
 Socialnämnden ska i samarbete med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnden ta fram en gemensam modell för arbetet med skolsociala team i staden som också kan omfatta hur arbetet kan utvecklas genom att myndighetsutövande socialtjänst kan arbeta mer på plats i skolan/placerar på skolor	2020-01-01	2020-12-31
 Socialnämnden ska i samarbete med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna säkerställa skolgången för barn som bor på skyddat boende och tillgången till förskola eller pedagogisk verksamhet för barn i förskoleålder samt utveckla stödet till placerade barn och vuxna under och efter placeringarna.	2020-01-01	2020-12-31
 Socialnämnden ska i samarbetet med stadsdelsnämnderna och kommunstyrelsen implementera tak över huvudet-garanti i enlighet med den översyn som gjorts.	2020-01-01	2020-12-31
 Socialnämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna inventera och utreda hur samarbetet runt gruppen unga med LSS med kompletterande psykiatriska diagnoser kan utvecklas.	2020-01-01	2020-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Socialnämnden ska samordna arbetet med att implementera strategin för att minska risken att barn, ungdomar och unga vuxna dras in i kriminalitet, och stötta utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna i deras arbete.	2020-01-01	2020-12-31
 Socialnämnden ska ta fram ett nytt program mot hemlöshet för perioden 2020-2025 som också omfattar arbetet mot barnfamiljer i osäkra boendeförhållanden samt arbeta enligt hemlöshetsprogrammet 2014-2019 och handlingsplanen för barnfamiljer i osäkra boendeförhållanden till dess att ett nytt program är framtaget. I arbetet ingår att i samarbete med stadsdelsnämnderna och SHIS utreda behovet av och ta fram en modell för trygga akutplaceringar av barnfamiljer i akut bostadsnöd.	2020-01-01	2020-06-30
 Socialnämnden ska utveckla och stärka arbetet med avhoppare i samverkan med berörda nämnder och bolag, samt arbeta för en breddad avhopparverksamhet dels genom att bistå stadsdelsnämnderna i särskilt komplexa ärenden, dels genom att samordna avhopparplaceringar med stark hotbild över hela staden där den föreliggande risken bedöms som hög.	2020-01-01	2020-12-31
 Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna och Region Stockholm stärka samarbetet mellan socialtjänst och sjukvård kring de som både lider av psykisk sjukdom och missbruk, bland annat genom att säkerställa att socialtjänsten tar initiativ till att samordnade individuella planer upprättas.	2020-01-01	2020-12-31
 Socialnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna ta fram ett förslag till färdplan med tillhörande kostnadsanalys för införandet av en enhetlig yrkestitulatur inom LSS-verksamheterna.	2020-01-01	2020-12-31
 Stadsdelsnämnderna ska säkerställa att allvarssamtal med ungdomar och deras föräldrar samt polis hålls inom 48 timmar efter det att det kom socialtjänsten till kännedom att den unge för första gången begått, eller misstänks ha begått, brott.	2020-01-01	2020-12-31
 Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med socialnämnden och äldrenämnden, inom ramen för handlingsplanen för förbättrad arbetssituation för socialsekreterare och biståndshandläggare, särskilt arbeta för att säkerställa att alla incidenter av hot och våld mot personalen registreras i stadens incidentrapporteringssystem IA och att drabbad personal upplever att de fått tillräckligt stöd av staden som arbetsgivare.	2020-01-01	2020-12-31
 Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med utbildningsnämnden säkerställa att socialtjänst, skola och polis arbetar med lokala operativa samverkansforum för barn i behov av samlade insatser från skola och socialtjänst	2020-01-01	2020-12-31
 Stadsdelsnämnderna ska i samarbetet med socialnämnden och utbildningsnämnden implementera SAMS-modellen för att verka för en obruten skolgång för placerade barn.	2020-01-01	2020-12-31

Nämndmål:

Invånarna i stadsdelsområdet lever ett självständigt liv utifrån sina förutsättningar

Beskrivning

Barns rättigheter

Barns rättigheter enligt barnkonventionen tas tillvara bland annat genom att barnkonsekvensanalyser genomförs i ärenden som berör barn. Förvaltningens barnrättsarbete inom socialtjänstens myndighetsutövning utvecklas genom att stadens stödmaterial implementeras och genom att det finns barnombud på enheterna som har stöd av en barnrättssamordnare.

Ungdomsmottagning

Ungdomsmottagningen arbetar för att främja fysisk och psykisk hälsa bland ungdomar. Arbetet sker bland annat genom psykosociala stödsamtal till individer och förebyggande aktiviteter för grupper. Ungdomsmottagningen ska under året fortsätta att arbeta för att nå ut till grupper som är underrepresenterade i verksamheten med särskilt fokus på yngre pojkar. Verksamhet sker i samverkan med skolor, fältassistenter, fritidsverksamheter och socialtjänst.

Fältassistenter

Stadsdelsförvaltningens fältassistenter arbetar förebyggande och uppsökande i de miljöer där unga befinner sig. Syftet är att med preventiva insatser fånga upp och förhindra att ungdomar söker sig till miljöer präglade av missbruk och kriminalitet. Det socialt uppsökande arbetet för att nå unga som brukar narkotika ska stärkas. I det uppsökande arbetet ska samarbete ingå mellan ungdomar, föreningsliv, polis, näringsliv och civilsamhället. Som en del av det trygghetsskapande arbetet stöttar fältassistenter nattvandrande vuxna i stadsdelsområdet. Genom att delta i platssamverkan tar fältassistenter del av en brett förankrad och uppdaterad lägesbild som är samordnad av polisen och kan ligga till grund för hur resurserna riktas. Det utvecklas metoder och genomförs aktiviteter som kan tillföra skyddsfaktorer i de ungas liv. Fältassistenter medverkar vid tillsynen av folköls- och tobaksförsäljning.

Öppen fritidsverksamhet

Den öppna fritidsverksamheten ska fortsätta att utvecklas och anpassas för att erbjuda aktiviteter och verksamhet som tilltalar en bred grupp unga och är anpassad efter deras behov och levnadsmönster. Aktiviteter och verksamhet bjuder in underrepresenterade grupper så som unga flickor, nyanlända, hbtq-personer och unga med funktionsvariation prioriteras. All verksamhet utgår ifrån ett förebyggande perspektiv där skyddsfaktorer för unga stärks. Fritidsverksamheterna samverkar med socialtjänst, skola och civilsamhälle med syfte att minska narkotikaanvändningen bland unga. Fritidsgårdarna samarbetar med lokalt civilsamhälle och andra fritidsgårdar för att tillsammans erbjuda ett brett verksamhetsutbud. Tillsammans med civilsamhället erbjuder fritidsgårdarna läxhjälp.

Individ- och familjeomsorg

Individ- och familjeomsorgen utreder individers behov av hjälp- och stödinsatser utifrån inkomna ansökningar och anmälningar. För att säkerställa likställighet och rättssäkerhet i utredningarna används standardiserade bedömnings- och utredningsinstrument. Den enskilde är delaktig i utredning, val av insatser och insatsens utformning.

Individ- och familjeomsorgen erbjuder ett brett och varierat utbud av insatser som motsvarar de behov som finns hos invånarna i stadsdelsområdet. Genom att använda evidensbaserade metoder säkerställs att insatserna är likvärdiga. Insatserna syftar till att så långt det är möjligt ta till vara den enskildes egna resurser och stärka självständigheten. Om den enskilde, oavsett ålder har insatser både från socialtjänsten och från hälso- och sjukvården erbjuds en samordnad individuell plan (SIP). Förvaltningen har en väl utbyggd öppenvård i egen regi för barn, ungdomar och deras familjer samt för vuxna missbrukare. På så sätt kan tidiga insatser på hemmaplan erbjudas.

Barn och unga

Prioriterad målgrupp för det socialt uppsökande och förebyggande arbetet är barn och unga som riskerar att utvecklas ogynnsamt.

Att klara skolan är den starkaste skyddsfaktorn för barn och unga som riskerar en socialt ogynnsam utveckling. Samverkan inom ramen för BUS-överenskommelsen (Barn i behov av särskilt stöd) är ett viktigt forum som utvecklas och riktas mot gemensamma mål. Nämnden ska under perioden fortsätta att stärka samarbete och samverkan med mellan skola, förskola, socialtjänst, fritidsverksamheter, föreningsliv, polis och det förebyggande och uppsökande sociala arbetet. Syftet är att samverkan ska vara effektiv, samordnad och målinriktad samt säkerställa att resurser riktas där behoven finns.

Förvaltningen erbjuder familjestödsprogram och föräldrarådgivning i viss omfattning. Förvaltningen verkar för att öppna en familjecentral i samverkan med Region Stockholm.

Barn och unga som genom brister i uppväxtmiljön eller eget skadligt beteende riskerar att utvecklas ogynnsamt utreds utifrån gällande lagstiftning. Utredningen syftar till att ta reda på vilket behov av stöd och eller skydd barnet har. Barns förutsättningar för att klara skolgången uppmärksammas särskilt i utredningen och vid behov sätts insatser i samverkan med skolan in för att stabilisera skolgången. När ett barn placeras utanför hemmet ställer förvaltningen tydliga krav på skyddade boenden, jourfamiljer, HVB-hem, familjehem etc. så att barnets skolgång tillgodoses. Uppföljningen av placerade barn och unga är prioriterad, särskilt avseende skolgång. Ensamkommande barn och unga ges stöd som syftar till etablering i samhället och på arbetsmarknaden. Allvarssamtal inom 48 timmar med förstagångsförbrytare under 18 år dit polis, socialtjänst, föräldrar och den unge själv kallas har införts.

Barn och ungdomar som kommer i kontakt med förvaltningen ska tillförsäkras delaktighet. Brukarmedverkan för barn och unga ska öka. Barnfamiljer som är aktuella hos socialtjänsten och lever under osäkra boendeförhållanden ges stöd av Bolots och i vissa fall genom erbjudande om så kallat avtalat boende hos Stiftelsen hotellhem i Stockholm (SHIS Bostäder). Stödet syftar till att familjen ska få ett varaktigt och värdigt boende.

Vuxna med missbruk

Förvaltningens arbete med att minska missbruk och riskbruk i stadsdelsområdet sker i första hand genom stödinsatser till enskilda. Insatserna främjar förutsättningar för den enskilde att leva ett självständigt liv. Arbetet med målgrupperna samsjukliga, unga vuxna och kvinnor i missbruk är fortsatt prioriterade.

Förvaltningen arbetar utifrån metoden motiverande samtal och erbjuder stöd- och behandlingsinsatser inom de egna utförarverksamheterna baserade på evidensbaserade metoder samt anpassat boendestöd. Förvaltningens egna insatser anpassas efter målgruppens behov och sätts in i ett tidigt skede vilket minskar risken för att mer ingripande insatser behövs på längre sikt. Förvaltningen fortsätter att aktivt följa nyttjandegraden av egna öppenvårdsinsatser och att anpassa och utveckla öppenvården i syfte att höja graden av nyttjande. Verksamheten ställer om från att ha utgått i från "boendetrappan" där den hemlöse stegvis ska flytta till allt mer

självständiga boenden under rehabiliteringens gång, till att utgå ifrån vinsterna med modellen "bostad först". Samverkan med Region Stockholms beroendevård och psykiatri är av stor vikt för den enskilde. Att erbjuda den enskilde en samordnad individuell plan (SIP) är en viktig del i att skapa en sammanhållen vård för den enskilde.

Förvaltningens missbruksvård fortsätter att utveckla barn- och föräldraperspektivet. Vid handläggning av ärenden rörande vuxna med missbruksproblematik uppmärksammas om det finns barn och i förekommande fall initieras alltid ett samarbete med barn- och ungdomsenheten. Barn till föräldrar med missbruksproblematik erbjuds stödgrupper via barn- och ungdomsenheten.

Socialpsykiatri

Förvaltningen erbjuder stödinsatser som boendestöd och sysselsättning till personer som har någon form av psykisk och/eller neuropsykiatrisk funktionsnedsättning. Brukarinflytandet för ökad delaktighet inom socialpsykiatri är en prioriterad fråga. Förvaltningen utvecklar metoder för trygghemgång vid utskrivning från psykiatrisk slutenvård.

Förvaltningen fortsätter arbetet med att kartlägga olika vägar till arbete för målgruppen. Målet är att kunna göra individuella handlingsplaner för enskilda brukare. Insatser till personer som står långt från arbetsmarknaden fokuserar på återhämtning och hälsofrämjande insatser. I syfte att stödja brukarna i deras återhämtningsprocess fortsätter utförarverksamheten inom socialpsykiatri satsningen på Peer-support, en professionell kamratstödare med egen erfarenhet av psykisk ohälsa. Den öppna träfflokalverksamheten kommer att moderniseras för att bättre möta brukarnas behov och intressen. Metoden kollegial observation används. Samarbete med brukar- och intresseorganisationer kommer att utvecklas.

Våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck

Personer inom stadsdelsområdet som är utsatta för våld i nära relation eller hedersrelaterat våld och förtryck får stöd av Relationsvåldscentrum Sydväst. Verksamheten vänder sig även till de personer som utövar våld i nära relationer. Relationsvåldscentrum Sydväst drivs av Skärholmens stadsdelsnämnd på uppdrag Hägersten-Liljeholmens, Älvsjö och Skärholmens stadsdelsnämnder. Relationsvåldscentrum Sydväst arbetar uppsökande och har informationsinsatser riktade mot andra relevanta aktörer. Arbetet utvecklas i samverkan med polis. Efter utredning kan våldsutsatta placeras på skyddat boende.

Hemlöshet

Förvaltningen kommer under året att fortsätta bedriva ett intensivt arbete för att motverka hemlöshet genom såväl förebyggande åtgärder som nödvändiga insatser för enskilda.

Barnfamiljer med osäkra boendeförhållanden är en fortsatt prioriterad målgrupp. Barnens behov i dessa familjer uppmärksammas utifrån deras särskilt utsatta situation. Förvaltningen fortsätter att utveckla arbetet med personer som är 65 år eller äldre, med eller utan missbruk, som lever i hemlöshet eller riskerar att bli hemlösa.

Förvaltningen fortsätter att utveckla det vräkningsförebyggande arbetet som finns samlat i ett team inom beroendevården och ekonomiskt bistånd. Alla personer som beviljas tillfälligt

boende av socialtjänsten får en individuell boendeplan som bland annat syftar till att undanröja de hinder som finns för den enskilde att komma vidare till eget boende.

Samhällsinformation till nyanlända

Utvecklingen av stödet till nyanlända fortgår under 2020 i samarbetet med arbetsmarknadsförvaltningen. Frågor om arbete och bostad har särskilt fokus. Projektet "Föreningsguider i Hägersten-Liljeholmen" i samverkan med Föreningen Midsommargården, Svenska Kyrkan, Röda Korset och SHIS syftar till att mobilisera befolkning och föreningsliv i nyanländas etablering fortgår till och med februari 2020. Erfarenheterna från projektet kommer att användas i det fortsatta utvecklingsarbetet. Förvaltningen har beviljats projektmedel från Länsstyrelsen för ytterligare ett projekt som uppmärksammar de nyanlända som har tillfälliga boendelösningar i stadsdelsområdet och som kommer att behöva flytta vidare under 2020 och 2021.

Stöd och service till funktionsnedsatta

Förvaltningen erbjuder individuellt anpassade stödinsatser till personer som har någon form av funktionsnedsättning i syfte att alla invånare i stadsdelsområdet ska kunna leva ett självständigt liv och vara delaktiga i samhället. Kvinnor och män, flickor och pojkar med funktionsnedsättningar tillförsäkras behövligt stöd och service i form av till exempel boendestöd, gruppboende, sysselsättning, daglig verksamhet och stöd till att få en anställning. Utredning och erbjudande om insatser utgår i från den enskildes behov. Insatserna präglas av hög kvalitet, trygghet och delaktighet. Utredningarna görs under så kort tid som möjligt och insatsbeslutens längd anpassas utifrån den sökandes behov och situation och där det är lämpligt fattas beslut som gäller över lång tid. Den enskilde deltar i framtagandet av sin egen genomförandeplan och har på så sätt inflytande över hur insatsen utförs. Barn med funktionsnedsättningar och barn som lever i familjer där den vuxne ansöker om stöd och service för funktionsnedsättning uppmärksammas och barnets rätt till delaktighet tillgodoses. Behovet av ledsagarservice för barn och unga vuxna med funktionsnedsättningar tillgodoses så att de regelbundet kan delta i fritidsaktiviteter.

De reviderade riktlinjerna för ledsagning och ledsagarservice tillämpas och om det sker några betydande förändringar i praxis på området återkopplas detta till stadsdelsnämnden.

Förvaltningens utförarverksamheter inom funktionsnedsättningsområdet bedriver ett aktivt utvecklingsarbete i syfte att öka brukarnas delaktighet och självständighet. Digitaliseringen inom verksamheterna fortgår. Stadsdelsförvaltningen tar till vara den utveckling som gjorts inom LUM-projektet MALK (Mätinstrument avseende livskvalité) och kommer att implementera det digitala verktyg som tas fram för de boende i grupp- och servicebostäder. Arbetsättet kvalitetsobservationer används i verksamheterna.

Verksamheterna uppmärksammar våldsutsatta och arbetar för att verksamheterna ska vara fria från våld.

Förväntat resultat

Invånarna i stadsdelsområdet utvecklas utifrån sina förutsättningar, känner sig trygga och har en bra livskvalitet. Socialtjänsten uppmärksammar alla barn och vuxna som kan behöva stöd och erbjuder en modern, rättssäker och evidensbaserad socialtjänst i ett tidigt skede.

Alla barn i stadsdelsområdet har goda uppväxtvillkor och inget barn behöver uppleva våld eller förtryck. Barn och unga som riskerar att utvecklas ogynnsamt får det skydd och stöd som de behöver.

Personer med psykisk funktionsnedsättning får stöd att utifrån sina förutsättningar, deltar i samhällets gemenskap och har ett arbete att gå till.

Vuxna och barn som är eller har varit utsatta för våld av närstående ges goda förutsättningar att kunna ta sig ur sådana relationer.

Personer som får stöd och service utifrån funktionsnedsättning tillförsäkras integritet, självbestämmande och möjlighet att kunna delta på lika villkor i samhällets gemenskap. Insatserna är lättillgängliga och individuellt utformade. Biståndshandläggningen är rättssäker och likställig.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
♀ Andel nyanlända kvinnor och män som får ett personligt erbjudande om samhällsvägledning inom en månad från det att stadsdelsförvaltningen har fått underlag över inflyttade till stadsdelsområdet.	100 %		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förvaltningen ska verka för att alla barn och vuxna som har kontakt med socialtjänsten i stadsdelsområdet och som har behov av att få en samordnad individuell plan för insatser från socialtjänst och hälso- och sjukvård ska få erbjudande om ett SIP-möte. Berörda enheter ska undersöka hur många barn och vuxna som har detta behov och följa upp under året hur många som fått erbjudandet och i hur många fall SIP har upprättats.	2020-01-01	2020-12-31
Genomföra kartläggning av beslut enligt LSS och SoL rörande boende och ledsagning för personer med funktionsnedsättning och inom socialpsykiatri utifrån hur länge utredningen som föregick beslutet tog och med avseende på om beslutets längd är lämplig i förhållande till brukarens situation och behov.	2020-01-01	2020-12-31
Goda exempel dag kring arbetet med systematisk uppföljning.	2020-01-01	2020-12-31
Inom ramen för Uppdrag psykisk hälsa ska ungdomsmottagningen förstärka det uppsökande arbetet i skolorna och på öppna fritidsverksamheter med syfte att förebygga psykisk ohälsa bland unga.	2020-01-01	2020-12-31
Kartläggning av digitalt utanförskap för samtliga brukargrupper inom avdelningen för social omsorg.	2020-01-01	2020-12-31
Stadsdelsförvaltningen ska inom ramen för samhällsvägledningen för nyanlända driva projektet Föreningsguider i Hägersten-Liljeholmen och efter projekttidens slut implementera de arbetssätt som visat sig framgångsrika för samverkan med civilsamhälle och föreningsliv avseende aktiviteter för nyanlända kvinnor, män, flickor och pojkar.	2020-01-01	2020-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Stadsdelsförvaltningen ska utveckla arbetssätt för att nå nyanlända kvinnor och män (egenbosatta, anhöriga och kommunanvisade) med erbjudande om samhällsvägledning.	2020-01-01	2020-12-31
Stadsdelsförvaltningen ska, inom ramen för samhällsvägledning för nyanlända, utveckla arbetssätt och aktivt vägleda de nyanlända i bostadsfrågor.	2019-01-01	2020-12-31
Utveckla arbetet med uppföljningar av insatser inom funktionshinderområdet så att det säkerställs att brukaren kommer till tals.	2020-01-01	2020-12-31
Utveckla arbetssätt i samverkan med berörda parter vid utskrivning från slutenvård utifrån de förutsättningar som gäller i nya överenskommelser rörande Lagen om utskrivning från slutenvård.	2020-01-01	2020-12-31
Utveckla barnrättsarbetet genom att testa metoder för hur barn som berörs av utredningar och insatser som riktas till dem själva eller till vuxna kan komma till tals.	2020-01-01	2020-12-31
Utveckla och driva projektet Föreningsguider i samarbetet med Föreningen Midsommargården, Svenska kyrkan, Röda Korset och SHIS. Projektet vänder sig till nyanlända kvinnor och män, flickor och pojkar avseende etableringsskapande aktiviteter.	2019-01-01	2020-02-29
Utveckla och pröva ett arbetssätt med förstärkta samhandlingsteam kring brukare som har behov av insatser från fler enheter inom avdelningen för social omsorg.	2020-01-01	2020-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.5. I Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande

Äldreomsorgens insatser ska vara av hög kvalitet, ge trygghet och stärka den äldres förmåga att leva ett värdigt och självständigt liv. Grunden för en hög kvalitet är ett bra bemötande och lyhördhet för den äldres behov och önskemål, vilket också skapar trygghet, värdighet och delaktighet.

Äldres hälsa och välbefinnande ska genomsyra äldreomsorgens verksamheter och insatser.

Prioriterade områden för år 2020 är fortsatt maten och måltiden, demensvården, den palliativa vården och stödet till anhöriga samt arbetet med att säkerställa en likställig biståndsbedömning. I fokus för utvecklingsarbetet står det förebyggande och uppsökande arbetet.

Förebyggande och uppsökande arbete

Ett viktigt uppdrag är att bryta äldres ensamhet och isolering, där former för det uppsökande arbetet behöver utvecklas för att nå äldre som inte är kända av äldreomsorgen, men också deras anhöriga för information och stöd.

Äldreomsorgen har fem öppna mötesplatser varav ett aktivitetscenter, som är öppna för alla äldre över 65 år i stadsdelsområdet. Genom Äldrestöd/Seniorhälsans verksamhet erbjuds ett välorganiserat och brett utbud av olika aktiviteter, dagsutflykter, kulturupplevelser och gemenskap, som fyller en viktig funktion för de äldre. Äldreomsorgen anordnar kortare dagsutflykter med buss i närområdet i mindre grupper och några längre dagsutflykter i större grupper. Alla seniorer i stadsdelsområdet är välkomna. Personal följer med vid dagsutflykterna. Äldreomsorgen kommer att närmare undersöka vilka möjligheter som finns till ökat samarbete med pensionärsorganisationerna.

Vid några av mötesplatserna inklusive aktivitetscentret anordnas lunchgrupper, där nya kontakter kan skapas. Äldreomsorgens kulturfestival under hela september månad riktar sig till såväl alla omsorgstagare i äldreomsorgen som alla seniorer i stadsdelsområdet.

Syn- och hörselkonsulenter informerar och ger råd och stöd, bland annat på mötesplatserna. Fixartjänsten uppdrag är att se över den äldres hemmiljö med syfte att förebygga fallolyckor.

Anhöriga erbjuds att delta i anhörigrupper samt anhörigsamtal, råd och stöd av anhörigkonsulent.

Det förebyggande och uppsökande arbetet ska utvecklas och en översyn ska genomföras av de öppna mötesplatserna utifrån behov och resurser. För att ytterligare stärka äldreomsorgens utvecklingsarbete bildas en egen enhet för utveckling och förebyggande arbete. Förutom att omfatta ovanstående verksamheter och insatser, är enhetens uppdrag att driva äldreomsorgens utvecklingsarbete bland annat att följa aktuella forskning, svara för metodutveckling och göra analyser av behovsutvecklingen.

Ett viktigt uppdrag för äldreomsorgen är att utveckla informationen och kommunikationen. Några sätt att sprida information om äldreomsorgens aktiviteter, stöd och insatser kan vara genom annonsering i lokalpressen, via pensionärsorganisationerna, vårdcentralerna, sociala medier eller att gå ut med någon form av riktad information till alla över 75 år, som kan vara i samråd med pensionärsorganisationerna.

Den gemensamma målsättningen är att försöka nå äldre som känner sig ensamma och isolerade och erbjuda dem möjlighet till social gemenskap samt ge råd och stöd.

Information till dem som kan behöva se över sitt boende och ge dem information om de möjligheter som finns att påverka sin boendesituation, är en angelägen fråga. Stadens folder "Planera för ditt boende som senior redan nu" används av biståndshandläggarna i informationsarbetet.

Volontärverksamhet för ökad kvalitet i äldreomsorgens verksamheter

Många äldre har stora kunskaper och vill vara med och hjälpa till i äldreomsorgens verksamheter, vilket är en resurs som är viktig att ta tillvara. Intresse finns från pensionärsorganisationerna och ett samarbete har inletts med stadsdelsnämndens pensionärsråd. Förslaget är att utveckla någon form av volontärverksamhet som ytterligare kan bidra till ökad kvalitet i verksamheterna.

God mat och en trevlig måltid

Maten och måltiden har stor betydelse för de äldres välmående. Äldreomsorgens dietist och måltidsombuden/kostombuden har en viktig roll i kvalitetsarbetet kring frågor som rör kost, måltidsobservationer, nutrition, mätning av nattfasta samt att inhämta de boendes synpunkter på maten och måltiden. Stadens nya mat- och måltidspolicy ska införas i verksamheterna.

Utveckling av hemtjänsten

Många äldre vill bo kvar hemma så länge som möjligt och själva bestämma över sin vardag. Hemtjänsten möter brukare med olika behov, förutsättningar och svårigheter vilket ställer krav på en professionell och flexibel hemtjänst samt en ständig kompetensutveckling av medarbetarna.

Hemtjänstens demensgrupp är Silviahemscertifierad. Behov finns att även profilera hemtjänsten till målgruppen äldre med psykisk ohälsa och/eller missbruk för ett tryggt och

värdigt stöd i hemmet.

Hemtjänsten arbetar med att öka kontinuiteten genom att bemanningen planeras så att brukaren får hjälp av samma personal så långt som möjligt, vilket bidrar till att öka tryggheten. Utvecklingsarbetet kring ramtid, som syftar till att öka brukarnas inflytande i planeringen och utförandet av insatserna fortgår.

Hägersten-Liljeholmens hemtjänst och Älvsjös hemtjänst som båda drivs i egen regi, förs samman till en gemensam hemtjänstenhet.

En stimulerande dagverksamhet

Dagverksamheten ska erbjuda en stimulerande och meningsfull dag med aktiviteter som kan passa både kvinnor och män samt vara utformad från deltagarnas individuella behov och önskemål. Ökade möjligheter till utevistelse och utflykter ska erbjudas.

Vård- och omsorgsboende och servicehus

Kvalitetsarbetet vid vård- och omsorgsboende handlar om att erbjuda en meningsfull dag med aktiviteter och social gemenskap samt möjlighet till daglig utevistelse och dagsutflykter.

På helgerna kommer ungdomar på besök "Ungdomsbesök på vård- och omsorgsboende" och deltar i olika aktiviteter med de boende, vilket uppskattas av både de äldre och personalen.

Servicehusens mötesplatser erbjuder många olika aktiviteter och är öppna både för de boende och alla seniorer i stadsdelsområdet.

Utveckling av teamarbetet med kontaktman, sjuksköterska, arbetsterapeut och sjukgymnast/fysioterapeut fortgår. I fokus är att den boende ska känna sig trygg vid inflyttning.

Förebyggande insatser och åtgärder genom riskbedömningar är prioriterat. Alla boende på servicehus och vård- och omsorgsboende erbjuds individuella riskbedömningar för fall, undernäring, trycksår samt munbedömning. Dessa registreras i patientjournalen och i det nationella kvalitetsregistret Senior Alert och ligger till grund för planeringen av den boendes individuella vård och omsorg.

Välfärdsteknik i äldreomsorgen

Digitala hjälpmedel kan bidra till ökad trygghet, självständighet och därmed en ökad livskvalitet för den äldre. Det kan vara att ge äldre stöd och hjälp att använda digitala verktyg/surfplattor för att göra inköp av matvaror på nätet.

Att använda trygghetskameror för nattillsyn på vård- och omsorgsboende är under utveckling.

Hemtjänsten har framfört intresse om att få delta i stadens samverkansprojekt (Digital Demo Stockholm) tillsammans med Region Stockholm/vårdcentral och KTH, för vård och omsorg i hemmet med hjälp av digitala tjänster för ökad trygghet och kvalitet på omsorgen.

Rättssäker och likställig biståndsbedömning

Utredningar och behovsbedömningar baseras på den enskildes individuella behov, önskemål och resurser. Biståndshandläggarna skriver utredningar i stadens kartläggnings- och bedömningsinstrument vilket ger ett allsidigt underlag för beslut. En intervjuguide används som stöd i utredningsarbetet där vikten av att ställa könsneutrala och jämställda frågor tas upp. I guiden ingår även frågor som rör nutrition, hbtq och våld i nära relation. Beställarenheten äldre är hbtq-diplomerad.

Ärendegenomgångar görs dagligen. Vidareutveckling sker av metoder, rutiner och uppföljning av fattade beslut.

En utmaning och en viktig utvecklingsfråga är samverkan med primärvården och primärvårdsrehabiliteringen. Den nya Regionala överenskommelsen om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård i Stockholms län från 2020 kommer att ställa ytterligare krav på en väl fungerande samverkan med den enskildes behov och trygghet i fokus.

Insatsen tryggt mottagande för en säker och trygg hemgång efter sjukhusvistelse fortsätter. Teamet för tryggt mottagande arbetar och utför uppdrag i samverkan med stadsdelsförvaltningarna Hägersten-Liljeholmen, Skärholmen och Älvsjö.

Kompetensutveckling

Målet är att alla medarbetare ska erbjudas kontinuerlig kompetensutveckling utifrån sina behov och utifrån äldreomsorgens prioriterade områden såsom bemötande, demensvård, psykisk ohälsa och palliativ vård. Det kan vara genom längre utbildningsinsatser, webbutbildningar, föreläsningar och regelbundna nätverksträffar bland annat för äldreomsorgens olika ombud för inspiration i vardagsarbetet.

Silviahems-certifiering av verksamheterna vid Fruängsgården pågår och kommer att vara genomförd i början på år 2020.

Omvårdnadspersonalen erbjuds stadens undersköterskeutbildning som finns i fem steg i äldreförvaltningens regi. Interna utbildnings- och handledningsinsatser erbjuds kring basal hygien, dokumentation, mat och måltiden samt ergonomi och förflyttningsteknik. Äldreomsorgens processledare ger stöd till medarbetarna i dokumentationsarbetet och äldreomsorgens dietist i frågor om kost, nutrition och nattfasta.

Äldreomsorgen samarbetar med Palliativt kompetenscentrum (PKC) för utbildning av palliativa ombud inom hemtjänst, servicehus och vård- och omsorgsboende samt för kontinuerlig kompetensutveckling.

Äldreomsorgen har ansökt om medel för handledning och metodutveckling för omvårdnadspersonal i omvårdnad av personer med demenssjukdom och för ökad geriatrisk kompetens på vård- omsorgsboende.

Biståndshandläggarna erbjuds olika utbildningar utifrån sin profession som arrangeras av äldreförvaltningen. Fyra biståndshandläggare kommer att gå utbildning för Silviadiplomering.

Alla medarbetare inbjuds till föreläsning, fyra tillfällen, om demens och psykisk ohälsa som genomförs i samarbete med KI.

Redan i dagsläget finns svårigheter att rekrytera sjuksköterskor och biståndshandläggare samt i viss mån arbetsterapeuter, fysioterapeuter/sjukgymnaster och utbildad omvårdnadspersonal.

Viktiga insatser är att stärka den legitimerade hälso- och sjukvårdspersonalen i sin yrkesroll och erbjuda spetskompetens, handledarutbildning och karriärmöjligheter.

I samarbete med äldrenämnden ska ett handlingsprogram tas fram för den legitimerade hälso- och sjukvårdspersonalen, i syfte att underlätta nyrekrytering och minska personalomsättningen inom gruppen.

Arbetet i enlighet med handlingsplanen för socialsekreterare och biståndsbedömare fortsätter.

Trygga, moderna och tillgängliga bostäder

Målsättningen är att äldre ska ha ett tryggt och tillgängligt boende. Tillgängliga bostäder med närhet till service och kommunikationer ökar den äldres möjligheter till ett aktivt och självständigt liv.

Stadsdelsnämnderna har i uppdrag att årligen ta fram regionvisa äldreboendeplaner för behovsinventering av olika boendeformer för äldre i samverkan med fastighetsägaren Micasa och äldrenämnden. Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd ingår tillsammans med Skärholmens och Älvsjös stadsdelsnämnder i Västra Söderort. Regionernas äldreboendeplaner ligger till grund för stadens övergripande planering både på kort och lång sikt av t.ex. upprustning, omstrukturering, utbyggnad av nya vård- och omsorgsboende och seniorboende. Det finns behov av värdigt boende för personer med psykisk ohälsa och äldre hemlösa.

Boendeplaneringen är en utmaning och viktig strategisk fråga både utifrån ett behovsperspektiv och ett resursperspektiv, som bland handlar om att omstrukturera servicehuslägenheter till seniorbostäder för att fler äldre ska ges möjlighet till en anpassad och tillgänglig bostad och kunna flytta när man själv så önskar. På Fruängsgården har en del av servicehuset tomställts för renovering och omstrukturering.

På sikt, utifrån den demografiska utvecklingen med allt fler äldre, behövs även fler platser på vård- och omsorgsboende.

Uppföljning och kvalitetsutveckling

Under 2020 genomförs verksamhetsuppföljning vid servicehus samt hemtjänst i såväl egen regi som privat regi, enligt stadens planering, mallar och rapportering. Förvaltningen genomför liksom tidigare år oanmälda nattbesök på vård- och omsorgsboende.

Biståndshandläggarna genomför kvalitetsuppföljningar på individnivå för hemtjänst och vård- och omsorgsboende.

Kvalitetsuppföljning med egna kvalitetsobservatörer i verksamheten genomförs bland annat kring bemötande, matsituationen och omvårdnaden.

På enhetsnivå genomförs egenkontroller för att säkerställa att rutiner och arbetssätt följs.

Medicinskt ansvarig sjuksköterska, MAS, följer kontinuerligt upp viktiga kvalitetsindikatorer för en god hälso- och sjukvård samt lämnar en årlig redovisning - Kartläggning av hälso- och sjukvårdsinsatser i särskilda boendeformer för äldre.

Verksamheternas kvalitet och kvalitetsarbete gällande hälso- och sjukvård redovisas i den årliga patientsäkerhetsberättelsen, av verksamhetschef.

Resultaten från uppföljningarna analyseras och används i det fortsatta kvalitetsarbetet.

Årliga brukarundersökningar genomförs inom äldreomsorgen, vilka omfattar dagverksamhet, hemtjänst, servicehus och vård- och omsorgsboende. Resultaten analyseras och används i förbättringsarbetet för ökad kvalitet i verksamhet och ökad brukarnöjdhet. Resultaten för äldreomsorgens indikatorer hämtas från brukarundersökningarna.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel boende på vård- och omsorgsboende som upplever att måltiden är en trevlig stund på dagen	65 %	Tas fram av nämnd	År
 Andel boende på vård- och omsorgsboende som upplever att möjligheten att komma utomhus är bra	55 %	Tas fram av nämnd	År
 Andel omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs i hemtjänsten	86 %	86 %	År
 Andel omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs på vård- och omsorgsboende	77 %	77 %	År
 Andel trygga omsorgstagare i hemtjänsten	81 %	Tas fram av nämnd	År
 Andel trygga omsorgstagare i vård- och omsorgsboende	87 %	Tas fram av nämnd	År
 Andelen nöjda omsorgstagare i dagverksamhet	92 %	92 %	År
 Andelen nöjda omsorgstagare i hemtjänst	85 %	85 %	År
 Andelen nöjda omsorgstagare i vård- och omsorgsboende	82 %	82 %	År
 Antal personal en hemtjänsttagare med minst två besök om dagen möter under en 14-dagarsperiod	10	Max 10 personer	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Kommunstyrelsen ska i samarbete med äldrenämnden och stadsdelsnämnderna påbörja ett pilotsamarbete med Region Stockholm för att stärka en sammanhållen vård och omsorg för äldre samt utveckla ett relevant systemstöd för detta	2020-01-01	2020-12-31
 Stadsdelsnämnderna ska införa möjligheten till digitala inköp	2020-01-01	2020-12-31
 Äldrenämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna införa IBIC inom biståndsbedömning för äldre	2020-01-01	2020-12-31
 Äldrenämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna se över reglerna för biståndsbedömningen för och behovet av dagverksamhet	2020-01-01	2020-12-31
 Äldrenämnden ska i samarbete med socialnämnden och stadsdelsnämnderna stärka tillgången till personliga ombud för äldre personer med psykisk ohälsa	2020-01-01	2020-12-31
 Äldrenämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna se över koncepten aktivitetscenter och sociala träffpunkter och hur dessa ska förhålla sig till varandra	2020-01-01	2020-12-31

Nämndmål:

Äldre får insatser av hög kvalitet som ger trygghet, valfrihet och stärker förmågan att leva ett värdigt och självständigt liv

Beskrivning

Äldres hälsa och välbefinnande står i fokus för äldreomsorgens verksamheter och insatser.

Biståndsbedömningen ska vara rättssäker och likställig. Biståndshandläggarens huvuduppgift är att göra en individuell behovsbedömning. När den enskilde gör en ansökan om hjälp hanteras den skyndsamt som följs av utredning, bedömning och beslut. Beslut kan vara bifall, delvis avslag eller avslag. Därefter sker verkställighet, uppföljning och utvärdering. Alla dessa delar dokumenteras på ett rättssäkert sätt.

För att säkerställa likställdheten i myndighetsutövningen föredras ansökningar om boende samt ärenden av mer principiellt intresse i gemensamma ärendegenomgångar.

Alla äldre som har biståndsbedömda insatser har genom utförarenheterna en utsedd kontaktman med uppdrag att samordna insatserna kring den äldre. Tillsammans med den äldre upprättar kontaktmannen en genomförandeplan för att säkerställa hur den äldre vill att insatserna ska utföras. Utgångspunkten är att personalen ska ha ett rehabiliterande synsätt för att så långt som möjligt ta tillvara den äldres egna resurser så att den äldre kan bibehålla sina funktioner.

Boende på servicehus och vård- och omsorgsboende erbjuder riskbedömningar som syftar till att förebygga undernäring, trycksår och fallolyckor samt att den äldre har en god munhälsa.

Verksamheten arbetar i team med kontaktman, sjuksköterska, arbetsterapeut och sjukgymnast/fysioterapeut för att säkerställa en trygg och personcentrerad vård och omsorg utifrån den boendes behov och önskemål.

Äldreomsorgens mötesplatser erbjuder ett brett utbud av olika aktiviteter, kulturuplevelser, gemenskap och dagsutflykter.

Korrekt och tillgänglig information är ett uppdrag för alla enheter inom äldreomsorgen.

Förväntat resultat

- Äldre känner sig trygga och är nöjda med äldreomsorgen samt tycker att de är delaktiga och kan påverka planeringen och utformningen av sin äldreomsorg. Att årsmålen uppfylls.
- Äldres förmåga att leva värdigt och självständigt stärks.
- Kvinnor och män har likvärdig äldreomsorg.
- Äldre med insatser har inflytande över insatsernas utförande.
- Äldres välbefinnande och nöjdhet ökar med bättre mat och en trevlig måltid.
- Äldres kunskap om möjligheten att påverka och planera sin boendesituation ska öka.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Beställarenheten äldre och hemtjänsten har i uppdrag att utveckla rutinerna för genomförandeplanen.	2020-01-01	2020-12-31
Boende på servicehus och vård- och omsorgsboende ska erbjudas förebyggande riskbedömningar för fall, trycksår, undernäring samt munhälsobedömning. Åtgärdsplan/hälsoplan ska tas fram utifrån individuella behov.	2020-01-01	2020-12-31
Mat- och måltidspolicyn för äldreomsorgen i Stockholms stad ska implementeras genom utbildningsinsatser för kostombuden och medarbetarna.	2020-01-01	2020-12-31
Temaveckor kring mat, kost och hälsa ska arrangeras vid äldreomsorgens verksamheter under maj månad.	2020-01-01	2020-12-31
Äldre ska inbjudas till gemensam lunch på mötesplatser/aktivitetscenter.	2020-01-01	2020-12-31
Äldreomsorgen ska tillsammans med pensionärsorganisationerna och civilsamhället utveckla former för volontärverksamhet.	2020-01-01	2020-12-31
Äldreomsorgen ska utveckla det förebyggande och uppsökande arbetet som syftar till att bryta ofrivillig ensamhet och isolering hos äldre.	2020-01-01	2020-12-31
Äldreomsorgens medarbetare ska erbjudas föreläsning om demens och psykisk ohälsa.	2020-01-01	2020-12-31
Äldreomsorgens medarbetare ska genomföra webbutbildningarna om demens.	2020-01-01	2020-12-31
Äldreomsorgens rutiner för anhörigstödet ska implementeras i alla verksamheter och utgöra basen för utvecklingsarbetet.	2020-01-01	2020-12-31

KF:s inriktningsmål:

2. En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt

Stadsdelsnämnden har en god samverkan med det lokala näringslivet och ska arbeta ihop med Stockholm Business Region AB samt arbeta efter den framtagna näringslivsstrategin för att möjliggöra för ett gott näringslivsklimat i stadsdelsområdet.

Samverkan är särskilt prioriterad i det trygghetskapande och brottsförebyggande arbetet.

Samarbetet med trafiknämnden resulterar i att gång- och cykelplanerna kan genomföras. Stadsdelsnämndens egna gångvägar och parkvägar är tillgängliga och snöröjningen fungerar väl.

Nämndens verksamheter arbetar medvetet med att minska mängden avfall, särskilt plast och matavfall. Verksamheterna arbetar även medvetet med att genomföra energibesparande åtgärder.

Stadsdelsnämndens samarbete med stadsbyggnadsnämnden och exploateringsnämnden är gott och ger den samhällsservice som invånarna behöver i form av parker, förskolor och bostäder med särskild service. För att säkerställa att vård- och omsorgsbehovet kan tillgodoses ska boendeplaner tas fram regionvis. Boendeplanerna ska ligga till grund för den stadsövergripande planeringen av grupp- och servicebostäder samt äldreomsorgens boendeplanering.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.1. Stockholm har Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv

Företagande i stadsdelsområdet ska vara enkelt och tryggt. Nämnden är alltid behjälplig om företag eller näringsidkare tar kontakt med dem och lotsar personer vidare vid behov. Platssamverkan med bland annat näringslivet sker kring trygghetsfrågor med fokus på utvalda områden där behovet är extra stort. Nämnden ska arbeta ihop med Stockholm Business Region AB samt arbeta efter den framtagna näringslivsstrategin för att möjliggöra för ett gott näringslivsklimat i stadsdelsområdet.

Nämndmål:

Näringslivet i Hägersten-Liljeholmen har goda förutsättningar för att bedriva sin verksamhet och nya verksamheter har möjlighet att etablera sig

Beskrivning

Stadsdelsnämndens samarbete med näringslivet är gott. Fokus ligger på att hitta nya samverkansmodeller samt att säkerställa tryggheten för näringsidkare i stadsdelsområdet. Nämnden har fortsatt en konsult som arbetar med uppdraget att bygga en fungerande samverkansmodell för näringslivsfrågor. Nämnden kommer också att börja arbeta i enlighet med näringslivsstrategin under år 2020.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.2. Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters skiftande behov

Hägersten-Liljeholmen är ett av stadens snabbast växande stadsdelsområden. Nämnden samverkar med andra berörda nämnder för att säkra upp bland annat samhällsservice, bostäder, park och rekreations områden och framkomlighet i stadsdelsområdet. Nämnden arbetar holistiskt med att ett brett antal intressen ska tas i beaktning i stadsutvecklingen i Hägersten-Liljeholmen. Framkomlighet, trygghet, klimat, näringslivsperspektivet och barnens plats i staden är exempel på detta.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Antal färdigställda bostäder med särskild service (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	8	Tas fram av nämnd	År

Nämndmål:

Invånarna i Hägersten-Liljeholmen har tillgång till god samhällsservice

Beskrivning

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd växer kraftigt. Detta innebär förutom kravet på fler bostäder också ett större behov av bland annat förskolor, gruppboende, och boende för äldre. I samarbete med exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden ska stadsdelsnämnden vara med i planprocessen för att säkra upp en god samhällsservice till stadsdelsområdets invånare. Förvaltningen har också ett nära samarbete med SISAB, Micasa och utbildningsnämnden.

Förvaltningen har egna prognosdokument för att säkra upp att antalet förskoleplatser stämmer med det faktiskt behovet. Förvaltningen har ett gott samarbete med berörda nämnder och bolag där behovet av antalet platser säkerställs i detaljplaneringen. Förvaltningen kommer också fortsätta delta i SAMS-arbetet för samplanering av förskola och skolor när behov finns. Under 2020 kommer förskolan Metronomen att färdigställas.

Stadsdelsnämnden planerar genom äldreboendeplanen för mängden vård- och omsorgsboenden, servicehus och seniorboenden. Detta görs ihop med regionen Västra Söderort Hägersten-Liljeholmen, Skärholmen och Älvsjö stadsdelsnämnder. Nämnden tar också fram en boendeplan för personer med funktionsnedsättning som används för stadens övergripande boendeplanering.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Stadsdelsnämnden ska samverka med exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden för att säkerställa att behovet av förskolor och bostäder med särskild service tillgodoses.	2020-01-01	2020-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.3. Stockholms infrastruktur främjar effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet

Hägersten-Liljeholmens parkvägar ska ha bra framkomlighet under årets alla årstider. Cykel- och gångtrafikanter prioriteras och stadsdelsnämnden arbetar ihop med bland annat trafiknämnden i genomförandet av stadens gång- och cykelplan.

Nämndmål:

Stadsdelsnämndens infrastruktur är klimatanpassad, tillgänglig och väl framkomlig

Beskrivning

Parkvägarna i stadsdelen är tillgängliga och tillfälliga hinder avhjälpas så fort det är möjligt. Snöröjning och halkbekämpning är effektiv och sker smidigt. Genom uppföljning av drift och skötsel kontrolleras att parkvägarna sköts enligt avtal och på så vis säkerställs den fysiska tillgängligheten. Invånares inkomna synpunkter på halkbekämpning åtgärdas snabbt. Gång- och cykelstråk är även sammanhängande och trygga.

Förvaltningen använder i första hand miljöanpassade transporter. Elbilar och elcyklar nyttjas frekvent, i andra fall åker personal kommunalt eller promenerar.

Stadsdelsnämnden har en klimatinvesteringsplan för 2020-2022. I denna lyfts flera förslag på klimatinvesteringar fram. Stadsdelsnämnden äger själv inga fastigheter utan hyr dessa genom bland annat SISAB och Micasa. Nämnden genom klimatåtgärder i den mån de har mandat att göra så. Bland annat har armaturer byts ut till LED. Mer energieffektiva vitvaror har också köpts in. Stadsdelsnämnden kommer att fortsätta göra inventeringar i sina verksamheter för att kartlägga vilka ytterligare klimatsatsningar som kan genomföras. Under 2020 kan det bli aktuellt med ytterligare ny LED-belysning samt nya vitvaror. Förvaltningen ska ihop med SISAB och Micasa se över om det går att installera så kallad fjärrkyla i förskolelokaler för att

lättare kunna hantera exempelvis mycket varma sommarkvar. Vidare ska förvaltningen under 2020 se över om det är aktuellt att analysera platser som riskerar att drabbas av översvämning vid kraftiga skyfall och eventuellt genomföra åtgärder mot dessa. Det kan innebära växtbäddar för biokol eller stenkistor som samlar upp regnvatten.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Avdelningen för ekonomi, samhällsplanering, lokaler och park ska samverka med trafiknämnden i genomförandet av gångplanen och cykelplanen i enlighet med framkomlighetsstrategin.	2020-01-01	2020-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.4. Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring

Föreningar har möjlighet att söka bidrag för lokal verksamhet. Barn på förskola får möta och själva prova olika former av kultur och skapande.

Äldreomsorgen arrangerar en kulturmånad med olika program och aktiviteter.

Fritidsgårdarna samarbetar med lokalt civillsamhälle och andra fritidsgårdar för att tillsammans erbjuda ett brett verksamhetsutbud.

Kultur och skapande integreras i verksamhetens ordinarie arbete.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel barn och ungdomar som är nöjda med tillgången till idrottsaktiviteter	75 %	75 %	År
 Andel barn och ungdomar som är nöjda med tillgången till kulturaktiviteter	75 %	75 %	År
 Andel ungdomar som deltar i föreningsliv	65 %	65 %	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Idrottsnämnden ska i samarbete med berörda nämnder utreda möjligheten att i vattennära stadsdelar att anlägga bryggor där föreningar kan förtöja föreningsflottar, exempelvis bastufloattar och förråd för utrustning till vattenidrotter, för självkostnadspris.	2020-01-01	2020-12-31
 Idrottsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda möjligheten att från 2021 samla ansvaret för stadens samtliga motionsspår under idrottsförvaltningen.	2020-01-01	2020-12-31
 Idrottsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna, kulturnämnden och arbetsmarknadsnämnden ta fram en modell för hur man ska arbeta uppsökande mot nyanlända för att få dem aktiva i föreningslivet.	2020-01-01	2020-12-31
 Kulturnämnden ska i samråd med fastighetsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, stadsdelsnämnderna och bolagsstyrelser utforma en strategi för gatukonst och muralmålningar i stadsmiljön genom ökad samverkan med fastighetsägare samt förenklad tillståndshandling.	2020-01-01	2020-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Kulturnämnden ska i samråd med kommunstyrelsen, fastighetsnämnden, exploateringsnämnden, trafiknämnden, stadsdelsnämnderna och bolagsstyrelser ta fram en stadsövergripande strategi för att främja fler kulturlokaler- och scener i staden.	2020-01-01	2020-12-31

Nämndmål:

Boende i Hägersten-Liljeholmen har tillgång till ett rikt utbud av kultur och evenemang

Beskrivning

Kulturaktiviteter genomförs i nämndens verksamheter samt genom bidragsgivning till lokala föreningar.

Förskolorna tilldelas en kulturpeng baserat på barnantal. Alla barn i förskolan får möta och själv prova olika former av kultur och skapande enligt stadens program, Kultur i ögonhöjd. Barnen i förskolan har under sin förskoleperiod tillgång till ett varierat utbud av böcker och besöker bibliotek. Barnen möter olika former av kultur och kulturyttringar samt skapande verksamhet som integreras i undervisningen.

Äldreomsorgen arrangerar en kulturmånad med olika program och aktiviteter.

Kultur och skapande integreras i verksamhetens ordinarie arbete.

Förväntat resultat

Föreningar har möjlighet att söka bidrag för lokal verksamhet.

Barn på förskola får möta och själva prova olika former av kultur och skapande.

Kultur och skapande integreras i verksamhetens ordinarie arbete.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Föreningsbidrag och arrangörstöd finns att söka för lokal aktiva och demokratiska föreningar.	2020-01-01	2020-12-31
Stadsdelsnämnden ska delta i firandet av Trekantensdag	2020-01-01	2020-12-31
Äldreomsorgen ska genomföra särskilda satsningar på kulturupplevelser i verksamheterna under september månad.	2020-01-01	2020-06-30

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.5. Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö

Stadsdelsnämndens ser till att stadsdelsområdets parker och naturområden är välskötta och fria från skräp. Nämnden förhindrar uppkomsten av avfall och minskar spridningen av mikroplaster i största möjliga mån. Nämnden arbetar också med klimatinvesteringar som exempelvis energieffektivisering för att minska nämndens klimatpåverkan. Nämnden kommer också att se över hur det går att öka beredskapen för- och minska skadan av pågående klimatförändringar. Nämnden arbetar också med att minska kemikalieexponeringen för utsatta grupper som exempelvis förskolebarn.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel bygg- och anläggningsentreprenader i stadens regi som uppfyller stadens krav avseende användning av Byggsvarubedömningen (BVB) eller därmed jämförliga system	100 %	100 %	År
 Andel hämtställen med matavfallsinsamling av hämtställen med möjlighet till matavfallsinsamling	70 %	70 %	År
 Andel inköpta ekologiska måltider och livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta måltider och livsmedel	60 %	55 %	År
 Klimatpåverkan från upphandlade livsmedel och måltider	1,9	1,9 kg CO2 per kg livsmedel	År
 Relativ energieffektivisering i stadens verksamheter	2 %	2 % energieffektivisering relativt 2018	År
 Totalt köpt energi i stadens verksamheter	3,3 GWh	1945 GWh	År
 Återbruk inom stadens egen verksamhet (Stocket)	40 st	5 000 st	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Kommunstyrelsen ska i samarbete med exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, socialnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, äldreomsorgsnämnden, stadsdelsnämnderna samt Stockholm Vatten och Avfall AB utarbeta en handlingsplan för klimatanpassning, främst inriktad på skyfall och värmeböljor.	2020-01-01	2020-12-31

Nämndmål:

Stadsdelsnämndens verksamheter gör medvetna val för att ta ansvar för miljön

Beskrivning

Stadsdelsnämnden utgår från klimathandlingsplan 2020-2023 samt miljöprogrammet 2020-2023 i sitt miljö- och klimatarbete. Verksamheterna ska arbeta aktivt med att sortera matavfall, minska användningen av plast, förebygga att avfall uppstår, minska energiförbrukningen och göra klimatsmarta tjänsteresor. Förskolorna ska genomföra åtgärder för att bibehålla nivå 2 samt fortsätta arbetet med nivå 3 enligt kemikaliecentrums vägledning för en giftfri förskola. Vidare arbetar förvaltningen vidare med att kartlägga och granska hur verksamheterna kan minska sin klimatpåverkan. Detta sker främst genom investeringar eller genom beteendeförändring. Klimatinvesteringsmedel kommer att sökas vid behov, förvaltningen skannar kontinuerligt verksamheterna efter tänkbara klimatinvesteringar.

Inom verksamheter som serverar mat kommer medvetenhet och kunskap om livsmedels klimatpåverkan att öka och verksamheterna kommer att arbeta för att minska dessa. Det innebär bl.a. ökad andel vegetarisk kost i förskolan samt ökad andel säsongsbetonad och närproducerad mat i verksamheterna.

Inom äldreomsorgens verksamheter är dietisten och kostombuden viktiga kunskapsbärare- och spridare i utvecklingsarbetet kring klimatpåverkan.

Förväntat resultat

Användningen av plast i verksamheterna minskar. Matavfall återvinns i hög grad där det är möjligt. Avfall som uppstår ska tas om hand på ett resurseffektivt sätt enligt avfallshierarkin. Energiförbrukningen i förvaltningen minskar. Alla förskolor uppnår nivå 2 enligt kemikaliecentrums vägledning för en giftfri förskola och arbetar aktivt för nivå 3.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förskoleavdelningen ska erbjuda förskolornas kokkar och kokerskor kompetensutveckling för att höja kunskaperna om ekologisk matlagning och kopplingen till klimatpåverkan	2020-01-01	2020-12-31
Förskolorna ska genomföra åtgärder för att bibehålla nivå 2 samt arbeta för att uppfylla kraven i nivå 3 enligt kemikaliecentrums vägledning för kemikaliesmart förskola.	2020-01-01	2020-12-31
Verksamheterna ska arbeta aktivt för att minska energiförbrukningen i verksamheten.	2020-01-01	2020-12-31
Verksamheterna ska minska användningen av plast.	2020-01-01	2020-12-31

KF:s inriktningsmål:

3. En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

Stadsdelsnämnden bidrar till inriktningsmålet "En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden" genom att verksamheten drivs inom givna ekonomiska ramar och uppfyller uppsatta mål. En god ekonomisk hushållning skapar trygghet och kontinuitet. Nämnden uppnår en ekonomi i balans genom systematisk styrning och uppföljning av verksamhet för att invånarna ska få största möjliga nytta för skattepengarna samt genom att säkerställa en effektiv lokalförsörjning.

Satsningar har genomförts och fortsätter under året för att öka tillgången till digitala verktyg i verksamheterna. Digitala hjälpmedel kan bidra till ökad trygghet, integritet och självständighet och därmed en ökad livskvalitet för den äldre.

Förvaltningen arbetar med att utveckla systematik och rutiner avseende hållbar arbetshälsa ur perspektiven hälsofrämjande, förebyggande och efterhjälpande i syfte att minska sjukfrånvaron och öka medarbetarnöjdheten. Detta ska öka nytta och kvalitet för medborgarna.

Förvaltningen nyttjar stadens kompetensförsörjningsprocess som stöd i arbetet med att rekrytera, behålla och utveckla medarbetare och chefer. Kompetensutvecklingsinsatser sker ofta i samverkan med staden, andra förvaltningar och externa aktörer.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.1. Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser

Stadsdelsnämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att ha en god ekonomisk hushållning och långsiktigt hållbara finanser. Förslaget till budget utgår från stadens resursfördelningssystem och från att kommunfullmäktiges prioriteringar ska få genomslag i nämndens budget. Budgethållning är en förutsättning för kvalitet och stabilitet i verksamheten.

Stadsdelsnämndens verksamheter följs upp och anpassas kontinuerligt så att den ryms inom fastställd budgetram för att invånarna ska få största möjliga nytta för skattepengarna. En tydlig

ekonomistyrning och säkerhet i prognoser är en förutsättning för att skapa och behålla stabilitet i verksamheten. Enheterna följer regelbundet upp ekonomin genom kontakter mellan enhetschef, avdelningschef och controller inför månads- och tertialrapporter och analyserar då kostnader och intäkter som underlag för prognos på årsutfallet.

Vid befarade underskott vidtas åtgärder omedelbart och verksamheten anpassas utifrån de nya förutsättningarna. En förutsättning för detta är att prognoserna görs så säkra som möjligt. Åtgärder för att öka prognossäkerheten pågår kontinuerligt i form av utbildningsinsatser, information om aktualiserade rutiner för månadsbokslut och prognosarbetet samt dialog om prognosvariationer med enheterna för att få säkrare signaler om det ekonomiska läget.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	100 %	100 %	Tertial
 Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	100 %	100 %	Tertial
 Nämndens prognossäkerhet T2	+/- 1 %	+/- 1 %	År

Nämndmål:

Stadsdelsnämndens verksamheter har en långsiktigt hållbar ekonomi

Beskrivning

Verksamheterna ska bedrivas inom beslutad budget. Styrning och uppföljning ska vara tydlig. En tydlig ekonomistyrning och säkerhet i prognoser är en förutsättning för att skapa och behålla stabilitet i verksamheten. Enheterna följer regelbundet upp ekonomin genom kontakter mellan enhetschef, avdelningschef och controller inför månads- och tertialrapporter.

Inför 2020 finns det på flera utförarenheter inom avdelningens för social omsorg behov av att anpassa organisationen och minska bemanningen så att verksamheterna får en långsiktigt hållbar ekonomi och kan drivas inom given budgetram. På vissa verksamheter kan man effektivisera genom att samutnyttja lokaler. Behoven har uppkommit utifrån minskat antal brukare/deltagare och förändrade behov hos brukare/deltagare. Även inom individ- och familjeomsorgens myndighetsutövning kan förändringar i organisation och bemanning bli nödvändiga.

Förväntat resultat

Verksamheterna bedrivs på ett kostnadseffektivt sätt.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Fortsätta modernisering av de öppna träfflokalerna Tora och Kravatten inom socialpsykiatrin genom att samordna verksamheterna i en lokal som kan inrymma de olika inslag och aktiviteter som efterfrågas av besökarna. I detta finns också behov av att anpassa bemanningen utifrån nya arbetssätt.	2020-01-01	2020-03-31
Förvaltningens avdelningar ska fortsätta att utforma och använda ledningsrapporter i syfte att utveckla arbetet med uppföljning och dialog om verksamheternas resultat.	2020-01-01	2020-12-31
Prognosuppföljning	2020-01-01	2020-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Se över behovet av bemanning och organisation för Liljans dagliga verksamhet. Syftet är att anpassa bemanningen och organisationen utifrån det minskande antalet deltagare.	2020-01-01	2020-03-31
Se över lokalutnyttjande och bemanning för sysselsättningsverksamheterna inom socialpsykiatri. Syftet är att anpassa verksamheterna utifrån ett minskat antal brukare. Samordning och samarbete med motsvarande verksamhet inom Älvsjös SDF ska undersökas.	2020-01-01	2020-03-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.2. Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna

Innovation

Avdelningen för HR, IT och innovation samordnar förvaltningens arbete med att utveckla innovation i verksamheterna.

Stadsdelsnämnden stödjer den verksamhetskultur i utförarverksamheterna inom funktionshinderområdet som uppmuntrar innovationer och nytänkande. Brukarens självständighet och oberoende är i fokus för kvalitetsutvecklingen. Under 2020 kommer implementeringen av digitala verktyg och annan välfärdsteknologi att fortgå. Förvaltningen följer noga utvecklingen inom individ- och familjeomsorgen och kommer att nyttja alla möjligheter till effektiviseringar som införandet av nya sociala system kommer att ge.

Stadsdelsnämnden ska också utreda riktlinjerna och rutinerna kring medborgarförslag för stadsmiljöfrågor för att förbättra hanteringen av dessa.

I samband med skolplattformens införande inom förskolan fortsätter utvecklingen av arbetsätt kopplat till barnens digitala lärande och digitala verktyg. Satsningar har genomförts och fortsätter under året för att öka tillgången till digitala verktyg i verksamheterna. Det digitala arbetet i förskolorna utvecklas med stöd av en mobil digital verkstad. Innehållet i den digitala verkstan har tydliga teman, syftesbeskrivningar, diskussionsmaterial, uppdrag och manualer samt förskoleavdelningens ställningstaganden för arbetet med digitala verktyg i förskolan. Det kollegiala lärandet är centralt, den mobila verkstan bokas via en bokningskalender i Office365 av intresserade arbetslag. Kompetensutveckling i form av workshops planeras för våren 2020.

Digitala hjälpmedel/tjänster kan bidra till ökad trygghet, självständighet och därmed en ökad livskvalitet för den äldre.

En insats kan vara att ge äldre stöd och hjälp att använda digitala verktyg/surfplattor för att göra inköp av matvaror på nätet.

Hemtjänsten har framfört intresse om att få delta i stadens samverkansprojekt (Digital Demo Stockholm) tillsammans med Region Stockholm/vårdcentral och KTH, för vård och omsorg i hemmet med hjälp av digitala tjänster för ökad trygghet och kvalitet på omsorgen.

Trygghetskameror för nattillsyn på vård- och omsorgsboende är under utveckling.

Arbetsmiljö

Förvaltningen arbetar med att utveckla systematik och rutiner avseende hållbar arbetshälsa ur perspektiven hälsofrämjande, förebyggande och efterhjälpande. Målet är att sänka

sjukfrånvaron och höja medarbetarnöjdheten. Detta ska öka nytta och kvalitet för medborgarna.

Kompetensförsörjning

Förvaltningen nyttjar stadens kompetensförsörjningsprocess som stöd i arbetet med att rekrytera, behålla och utveckla medarbetare och chefer. Kompetensutvecklingsinsatser sker ofta i samverkan med staden, andra förvaltningar och externa aktörer.

Lokalförsörjning

Nämnden ska arbeta aktivt med att öka energieffektiviteten i verksamhetslokalerna genom att göra investeringar och åtgärder med hjälp av klimatinvesteringsmedel och på så sätt minska driftkostnaderna. Samutnyttjande av lokaler ska uppmuntras om det är förenligt med verksamheten. Nämnden ska även arbeta för ett mer effektivt nyttjande av befintliga lokaler, bland annat genom att i högre utsträckning samutnyttja lokaler mellan verksamheter som bedrivs vid olika tidpunkter. I syfte att öka resurseffektiviteten ska nämndens lokalresurser förlöpande stämmas av mot verksamheternas behov. Nämndens lokaler ska vara fysiskt tillgängliga i hög utsträckning, särskilt i de lokaler där invånare och brukare vistas.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Aktivt Medskapandeindex	82	82	År
 Andel av personalkostnader inom socialtjänstens myndighetsutövning som är för externa konsulter	3,5 %	Tas fram av nämnd	Tertial
 Andel tjänsteutlåtanden som innehåller en jämställdhetsanalys	100 %	Tas fram av nämnden	Tertial
 Andel upphandlade avtal där en plan för systematisk uppföljning har tagits fram	90 %	90%	År
 Andel upphandlingar där marknadssdialog har genomförts	0 %	Tas fram av nämnd/styrelse	År
 Index Bra arbetsgivare	84	84	År
 Sjukfrånvaro	7,5 %	Tas fram av nämnd/styrelse	Tertial
 Sjukfrånvaro dag 1-14	2,5 %	Tas fram av nämnd	Tertial

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Kommunstyrelsen ska i samarbete med kulturnämnden: kulturförvaltningen och stadsdelsnämnderna utreda möjligheten till ökad samlokalisering mellan folkbibliotekens verksamheter och stadsdelarnas medborgarservice i syfte att förenkla för medborgarna, effektivisera stadens lokalförsörjning och stärka stadens offentliga mötesplatser	2020-01-01	2020-12-31
 Kommunstyrelsen ska stödja stadsdelsnämnderna och berörda nämnder i deras arbete med vidareutbildning och kompetensutveckling av medarbetare som saknar relevant grundutbildning	2020-01-01	2020-12-31
 SISAB ska i samarbete med kommunstyrelsen, utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna genomföra anpassningar i lokalprogrammet för att säkerställa att investeringsutgifterna per elevplats blir så låga som möjligt	2020-01-01	2020-12-31

Nämndmål:

Stadsdelsnämnden är en attraktiv arbetsgivare som erbjuder en god arbetsmiljö

Beskrivning

Förvaltningen nyttjar stadens kompetensförsörjningsprocess som stöd i arbetet med att rekrytera, behålla och utveckla medarbetare och chefer. Kompetensutvecklingsinsatser sker ofta i samverkan med staden, andra förvaltningar och externa aktörer.

Arbetet i enlighet med handlingsplanen för socialsekreterare och biståndshandläggares arbetsituation fortgår under 2020 utifrån den reviderade handlingsplanen. När någon medarbetare utsätts för hot eller våld i tjänsten erbjuder förvaltningen långsiktigt stöd.

Ett nära och gott ledarskap i verksamheterna som stödjer utveckling och innovation är en förutsättning en för utvecklingen av arbetsmiljön inom verksamheterna.

För att stärka chefs- och ledarskapet inom stadsdelsförvaltningen ska chefer vid behov genomgå stadens chefsutvecklingsprogram och andra utvecklingsinsatser inom professionen och i rollen som chef och ledare.

För att ytterligare stärka chefs- och kompetensförsörjningen krävs en strukturerad successionsplanering inom förvaltningen.

Som ett led i att utveckla arbetet med den långsiktiga kompetensförsörjningen ska stadens kompetensförsörjningsprocess följas.

För att öka andelen förskollärare och antalet utbildade barnskötare är kompetensförsörjning är ett prioriterat område. Förskoleavdelningen har ett långsiktigt utvecklingsarbete som omfattar ledarskapsutveckling för förskollärare och rektorer samt kompetensförsörjning. I kompetensförsörjningsarbetet ingår områden som VFU (verksamhetsförlagd utbildning för förskollärare), APL (arbetsplatsförlagt lärande för barnskötare), mentorskap för nyexaminerade förskollärare, introduktion för nyanställda samt kompetensutveckling och karriärmöjligheter. Samarbete sker med lärosäten.

Arbetet med Handlingsplan förbättrad arbetsituation för förskollärare och barnskötare fortsätter både lokalt och övergripande inom förskoleavdelningen. Strukturer för ett likvärdigt arbete på förskoleenheterna ska skapa förutsättningar för att arbeta med handlingsplanen utifrån lokala behov och förutsättningar.

Redan i dagsläget finns svårigheter att rekrytera sjuksköterskor och i viss mån arbetsterapeuter och fysioterapeuter/ sjukgymnaster. I samarbete med äldrenämnden ska ett handlingsprogram tas fram för den legitimerade hälso- och sjukvårdspersonalen, i syfte att underlätta nyrekrytering och minska personalomsättningen inom gruppen.

Alla anställda som arbetar heltid erbjuds en timme friskvård per vecka när arbetet så tillåter. Deltidsanställda erbjuds friskvårdstid i proportion till anställningsgraden.

Alla anställda kan köpa ett årskort till Stockholms kommunala sim- och idrottshallar till subventionerat pris. Kortet gäller för bad, gym och gruppträning.

Alla anställda kan erhålla en subvention till friskvårdsaktivitet med högst 1 200 kr per anställd och år.

Stadsdelsförvaltningen har avtal som gör att medarbetare får ett rabatterat pris vid tecknande av medlemskap hos t.ex. SATS och Friskis & Svettis. Genom anställningen i staden finns möjligheter till rabatterade medlemsavgifter även på andra gym.

Förväntat resultat

Nya medarbetare får en god introduktion.

Nyexaminerade förskollärare erbjuds en mentor under sitt första år.

Ledare erbjuds handledning och stöd i sitt ledarskap.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Alla enheter ska utifrån medarbetarundersökningens resultat göra en handlingsplan som åtgärdas och följs upp under året.	2020-01-01	2020-12-31
Allmän visstidsanställning minimeras.	2020-01-01	2020-12-31
Arbetsmiljöutbildning för chefer och skyddsombud ska genomföras för att öka kunskapen om den organisatoriska och sociala arbetsmiljön.	2020-01-01	2020-12-31
Framta systematiskt arbetssätt för att sänka sjukfrånvaron.	2020-01-01	2020-12-31
Förbättra förutsättningarna för att anställa personer med funktionsnedsättning.	2020-01-01	2020-12-31
Förskoleenheterna ska utforma lokala handlingsplaner för förbättrad arbetssituation för förskollärare och barnskötare som en fortsättning på Projektet förbättrad arbetssituation för förskollärare och barnskötare.	2020-01-01	2020-12-31
Förteckna personuppgiftshandlingar.	2020-01-01	2020-12-31
Förvaltningen kommer under året att fortsätta arbetet med att genomföra handlingsplanen för biståndshandläggares och socialsekreterares arbetssituation.	2020-01-01	2020-12-31
Förvaltningen ska under året göra en analys av de faktorer som påverkar sjukfrånvaron bl.a. genom att jämföra enheter.	2020-01-01	2020-12-31
Förvaltningen säkerställer att samtliga hot- och våld-incidenter riktade mot förvaltningens medarbetare registreras i IA och följs upp med avseende på att den utsatte upplever tillräckligt stöd från staden som arbetsgivare.	2020-01-01	2020-12-31
Ta fram handlingsplaner för att minska andelen ofrivilliga deltidanställningar.	2020-01-01	2020-12-31
Utveckla det strategiska kompetensförsörjningsarbetet utifrån stadens kompetensförsörjningsprocess.	2020-01-01	2020-12-31
Verktyg och rutiner för systematiskt arbetsmiljöarbete ska förbättras och göras kända.	2020-01-01	2020-12-31

Nämndmål:

Stadsdelsnämndens verksamheter arbetar kostnadseffektivt med fokus på kärnverksamheterna

Beskrivning

Stadsdelsnämnden ska verka för att energiförbrukningen inom nämndens verksamheter minskar. Samutnyttjande av lokaler ska eftersträvas och lokalanvändandet ska kartläggas. Verksamheterna har ett gott stöd från stödverksamheterna. En tydlig ekonomistyrning ska leda till att tilldelade resurser används effektivt med fokus på kärnverksamheterna.

Utvecklingen inom äldreomsorgen med digitaliseringslösningar för ökad trygghet, integritet och självständighet kan också innebära att resurserna kan användas på ett effektivare sätt och riktas till äldre med störst behov.

Förväntat resultat

Att nämndens verksamheter använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna. Stadsdelsnämnden har tillgång till lokaler som motsvarar det faktiska behovet och energiförbrukningen i dessa minskar. Nämndens lokaler är tillgängliga och välplanerade.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Bemanningen nattetid på grupp- och servicebostäder och inom assistansen ses över i syfte att pröva ett arbetssätt med ett gemensamt mobilt natteam och digitala lösningar.	2020-01-01	2020-12-31
Förskoleavdelningen ska samverka med avdelningen för samhällsplanering i syfte att effektivisera planeringen för lokalförsörjning.	2020-01-01	2020-12-31
Förvaltningen ska undersöka möjligheten till att öka graden av samutnyttjande av lokaler genom samverkan.	2020-01-01	2020-12-31
Stadsdelsförvaltningen ska kartlägga nämndens lokalanvändande och anpassa det efter det faktiska behovet.	2019-01-01	2019-12-31

Nämndmål:

Stadsdelsnämndens verksamheter bedriver verksamhet av god kvalitet och är innovativa

Beskrivning

Avdelningen för HR, IT och innovation samordnar nämndens arbete med innovation.

Exempel på aktiviteter för att utveckla god kvalitet och innovation:

- Verksamhetskultur som uppmuntrar innovationer
- Implementera digitala verktyg och annan välfärdsteknologi
- Kvalitetsobservationer
- Kollegial observation
- Samarbete med brukar- och intresseorganisationer

Nämnden kommer att nyttja alla de möjligheter till kvalitetsutveckling och innovationer som införandet av nya sociala system kommer att innebära.

Förväntat resultat

Verksamheterna är innovativa och använder digitala lösningar och annan välfärdsteknik. Verksamheterna har hög kvalitet och det finns en jämlig tillgång till gott stöd och service.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Stadsdelsförvaltningen ska fortsätta det utvecklingsarbetet som initierades inom LUM-projektet MALK (Mätinstrument avseende livskvalité).	2019-01-01	2020-12-31
Utvecklingen med att använda digitala hjälpmedel för att maximera brukarnas egenmakt och delaktighet fortgår inom förvaltningens dagliga verksamheter.	2019-01-01	2020-12-31
Äldreomsorgen ska ge äldre stöd i att använda digitala verktyg/surfplattor för att till exempel göra inköp av matvaror på nätet och därigenom bidra till ökad självständighet.	2019-01-01	2020-12-31

Nämndmål:

Vid offentliga upphandlingar ställer stadsdelsnämnden krav som bidrar till en hållbar utveckling

Beskrivning

Förvaltningen beställer upphandlingar från stadens serviceförvaltning. Verksamheterna tar fram förfrågningsunderlag och upphandlingssamordnaren administrerar upphandlingarna i enlighet med stadens regelverk samt nämndens plan för upphandlingar. I förfrågningsunderlagen framgår att upphandlingen ska bidra till en ekonomisk, social ekologisk utveckling. Under 2020 ska nämndens system för uppföljning av genomförda upphandlingar utvecklas. Det innebär bl.a. bättre förutsättningar för systematisk uppföljning av upphandlad parkskötsel.

Förväntat resultat

Tydliga krav i förfrågningsunderlag och avtal. Systematiska avtalsuppföljningar. Ökad andel elektroniska inköp.

Uppföljning av ekonomi

Nämndens ekonomiska förutsättningar

Kommunfullmäktige fördelar resurser till nämndens verksamheter genom resursfördelningssystemet. Utgångspunkten för fördelningen till nämndens verksamheter i denna verksamhetsplan är kommunfullmäktiges prioritering. Nettobudgeten för nämndens driftverksamhet om 2 010,5 mnkr består av kostnader med 2 095,3 mnkr och intäkter med 84,8 mnkr. För investeringar har 17,2 mnkr fördelats. Administrationen finansieras gemensamt av verksamheterna. I tabellen nedan redovisas fördelningen till nämndens verksamheter.

	RAM KF 2020			OMFÖRDELNING KOSTNADER 2020			VP 2020		
	NETTO	Intäkter	Kostn.	Adm.	Barn och Ungdom	Korr. över 65 år	Kostn.	Intäkter	NETTO
Nämnd- och förvaltningsadm.	0,0	0,0	0,0	52,9	0,0	0,0	52,9	0,0	52,9
Individ- och familjeomsorg	166,8	2,5	169,3	-4,2	8,5	1,8	175,4	2,5	172,9
varav barn och ungdom	90,3	0,0	90,3	0,0	0,0	0,0	90,3	0,0	90,3
varav vuxna och missbrukare	28,9	0,0	28,9	0,0	0,0	0,0	28,9	0,0	28,9
varav socialpsykiatri	50,1	0,0	50,1	-1,3	0,0	1,8	50,6	0,0	50,6
Stadsmiljöverk.	15,1	0,0	15,1	-0,4	0,0	0,0	14,7	0,0	14,7
Avskrivningar	10,5	0,0	10,5	0,0	0,0	0,0	10,5	0,0	10,5
Internräntor	0,8	0,0	0,8	0,0	0,0	0,0	0,8	0,0	0,8
Förskoleverksamhet	699,5	56,8	756,3	-19,2	4,4	0,0	741,5	56,8	684,7
Barn, kultur och fritid	38,5	0,0	38,5	-1,0	-12,9	0,0	24,6	0,0	24,6
Äldreomsorg	626,1	19,2	645,3	-16,4	0,0	-3,9	625,0	19,2	605,8
Stöd och service till personer med funktionsneds.	361,0	2,2	363,2	-9,2	0,0	2,1	356,1	2,2	353,9
Arbetsmarknadsåtg.	13,0	1,9	14,9	-0,4	0,0	0,0	14,5	1,9	12,6
Ekonomiskt bistånd	79,2	2,2	81,4	-2,1	0,0	0,0	79,3	2,2	77,1
varav handläggning	17,6	0,0	17,6	-0,4	0,0	0,0	17,2	0,0	17,2
Övrig verksamhet	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa	2 010,5	84,8	2 095,3	-52,9	0,0	0,0	2 095,3	84,8	2 010,5

Finansieringen av nämnd- och förvaltningsadministration uppgår till 2,54 procent av nämndens budget, vilket är samma andel som 2019. Kommunfullmäktige fördelar inga resurser för administration. Budget för administrationen fördelas därför genom ett procentuellt avdrag från respektive verksamhetsområde.

Kommunfullmäktige fördelar resurser till verksamhet för barn, kultur och fritid. Eftersom dessa verksamheter även bedrivs inom individ- och familjeomsorg respektive förskola behöver en fördelning av resurserna göras av nämnden. Budgeten för verksamhet för barn, kultur och fritid som är på 37,5 mnkr efter avdrag för administration har fördelats med 12,9 mnkr till familjestöd, ungdomsmottagning samt till öppen förskola. Resterande 24,6 mnkr fördelas till kollo, fritidsgårdar, parklekar, fältassistenter samt kultur- och föreningsverksamhet.

Från äldreomsorgen har 3,9 mnkr fördelats till verksamheterna socialpsykiatri och funktionsnedsättning som har kostnadsansvaret för personer som fyller 65 år under 2020, medan resurserna från kommunfullmäktige fördelas till äldreomsorgen.

Nedan följer analyser och tabeller per verksamhetsområde. Tabellerna visar fördelade intäkter och kostnader samt nettobudget för 2019 och 2020. I kolumn prognos 2019 och bokslut 2018 inkluderas omslutningsförändringar, prestationsförändringar och budgetjusteringar.

Omslutningsförändringar om 209,5 mnkr redovisas i separat tabell under rubriken omslutningsförändringar.

Nämnd- och förvaltningsadministration

Nämnd- och förvaltningsadministration (mnkr)	Budget 2019	Budget 2020	Jmf budget 2020-2019	Prognos 2019	Bokslut 2018
Intäkter	1,2	0,9	-0,3	1,9	1,8
Kostnader	52,5	53,8	1,3	50,7	52,7
Netto	51,3	52,9	1,6	48,8	50,9

Budgeten för nämnd- och förvaltningsadministration uppgår till 52,9 mnkr, vilket motsvarar 2,54 procent av nämndens totala anslag, vilket är samma andel som 2019. Kommunfullmäktige fördelar inga resurser för administration och budget för administrationen fördelas därför genom ett procentuellt avdrag från verksamheternas budget. Andelen av budget som går till nämnd- och förvaltningsadministration är oförändrad från 2019.

Budgeten för nämnd- och förvaltningsadministration uppgår till 52,9 mnkr vilket är en ökning med 1,3 mnkr jämfört med föregående år.

Individ- och familjeomsorg

Individ- och familjeomsorg (mnkr)	Budget 2019	Budget 2020	Jmf budget 2020-2019	Prognos 2019	Bokslut 2018
Intäkter	10,1	10,2	0,1	54,6	75,1
Kostnader	174,3	183,1	8,8	234,8	244,4
Netto	164,2	172,9	8,7	180,2	169,3

Individ- och familjeomsorgs nettobudget uppgår till 172,9 mnkr, vilket är en ökning med 8,7 mnkr jämfört med 2019. Ökningen förklaras av en central satsning i staden på barn och unga.

Intäkterna avser ersättning för placerade barn och egenavgifter.

Barn och ungdom

varav Barn och ungdom (mnkr)	Budget 2019	Budget 2020	Jmf budget 2020-2019	Prognos 2019	Bokslut 2018
Intäkter	8,8	8,9	0,1	37,6	55,5
Kostnader	96,0	104,2	8,2	128,9	139,6
Netto	87,2	95,3	8,1	91,3	84,1

Nettobudgeten för barn och ungdom uppgår till 95,3 mnkr, vilket är en ökning med 8,1 mnkr jämfört med 2019. Ökningen förklaras av en central satsning i staden på barn och unga. Intäktskravet har ökat med 0,1 mnkr.

Vuxna och missbrukare

varav Vuxna och missbrukare (mnkr)	Budget 2019	Budget 2020	Jmf budget 2020-2019	Prognos 2019	Bokslut 2018
Intäkter	1,3	1,3	0,0	5,7	9,5
Kostnader	28	28,3	0,3	44,3	44,2
Netto	26,7	27,0	0,3	38,6	34,7

Nettobudgeten för vuxna och missbrukare uppgår till 27,0 mnkr, vilket är en ökning med 0,3 mnkr jämfört med 2019.

Socialpsykiatri

varav Socialpsykiatri (mnkr)	Budget 2019	Budget 2020	Jmf budget 2020-2019	Prognos 2019	Bokslut 2018
Intäkter	0,0	0,0	0,0	11,3	10,1
Kostnader	50,3	50,6	0,3	61,6	60,6
Netto	50,3	50,6	0,3	50,3	50,5

Nettobudgeten för socialpsykiatri uppgår till 50,6 mnkr, vilket är en ökning med 0,3 mnkr jämfört med 2019.

Stadsmiljöverksamhet

Stadsmiljöverksamhet (mnkr)	Budget 2019	Budget 2020	Jmf budget 2020-2019	Prognos 2019	Bokslut 2018
Intäkter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1
Kostnader	14,8	14,7	-0,1	14,0	13,5
Netto	14,8	14,7	-0,1	14,0	13,4

Stadsmiljöverksamhetens nettobudget uppgår till 14,7 mnkr vilket är en minskning med 0,1 mnkr jämfört med budget 2019.

Kapitalkostnader inom parkinvesteringar

Kapitalkostnader (mnkr)	Budget 2019	Budget 2020	Jmf budget 2020-2019	Prognos 2019	Bokslut 2018
Avskrivningar (netto)	10,1	10,5	0,4	11,3	9,7
Internräntor (Netto)	0,7	0,8	0,1	1,2	0,9
Netto	10,8	11,3	0,5	12,5	10,6

Kapitalkostnaderna för 2020 uppgår till 11,3 mnkr vilket är en ökning med 0,5 mnkr jämfört med budget 2019.

Förskoleverksamhet

Förskola (mnkr)	Budget 2019	Budget 2020	Jmf budget 2020-2019	Prognos 2019	Bokslut 2018
Intäkter	55,8	56,8	1,0	61,1	74,1
Kostnader	734,1	741,5	7,4	724,2	739,7
Netto	678,3	684,7	6,4	663,1	665,6

Nämnden får en preliminär budget för förskoleverksamheten som är baserad på antal inskrivna barn i mars 2019. Detta innebär i denna budget, 4 993 barn. Den slutliga budgeten justeras i december, efter det faktiska antal barn som varit inskrivna under året. Enligt barnprognos för 2020 ser det ut att blir ett lägre barnantal än inskrivna barn i mars 2019.

Nettobudgeten för förskoleverksamheten, efter det administrativa avdraget, är 684,7 mnkr. Detta är en ökning med 6,4 mnkr jämfört med 2019. Prestationerna har minskat något (endast 14 barn), så ökningen beror på schablonökningen på 0,9 procent (kan jämföras med en ökning på 2 procent 2018-2019). Den kommunala förskolepengen uppgår, precis som tidigare, till 80 procent av grundschablonen för barn i förskola. Det socioekonomiska tilläggsanslaget har ökat med 2,5 mnkr jämfört med 2019. Utöver det socioekonomiska tilläggsanslaget som fördelas till enheterna efter bedömning av stödenheten, kommer också ett generellt verksamhetsstöd betalas ut till resultatenheterna. Stödet kommer beräknas procentuellt på antal inskrivna barn i verksamheten och betalas ut under vårterminen.

I likhet med 2019 fördelas inga anslag för introduktionsförskola i samband med budgeten. Verksamheten kommer att ansöka om 1,2 mnkr för detta i samband med VP 2020. Ansökan kommer också att göras för giftfri/klimatsmart förskola med 3,6 mnkr. Höga hyror bidraget prognostiseras i år till 14,4 mnkr, och justeras i budgeten efter sista avläsning 30 september 2020.

Medel för att uppfylla barnomsorgsgarantin kommer att fördelas ur Kommunstyrelsens centrala medelsreserv. Barnomsorgsgarantin ska uppfyllas under hela året.

Barn, kultur och fritid

Barn, kultur och fritid (mnkr)	Budget 2019	Budget 2020	Jmf budget 2020-2019	Prognos 2019	Bokslut 2018
Intäkter	2,3	2,0	-0,3	3,2	3,5
Kostnader	28,5	26,6	-1,9	26,6	27,6
Netto	26,2	24,6	-1,6	23,4	24,1

Budgeten för barn, kultur och fritid uppgår till 24,6 mnkr vilket är en minskning med 1,6 mnkr jämfört med 2019.

I anslaget finns budgeterade medel för, fält- och preventionsarbete, fritidsgårdar, parklekar, öppna förskolor, sommarkollo, föreningsbidrag, kulturaktiviteter, kulturekreterare, och konsumentvägledning.

Äldreomsorg

Äldreomsorg (mnkr)	Budget 2019	Budget 2020	Jmf budget 2020-2019	Prognos 2019	Bokslut 2018
Intäkter	19,1	19,2	0,1	147,6	156,3
Kostnader	612,0	625,0	13,0	768,0	747,7
Netto	592,9	605,8	12,9	620,4	591,4

Nettobudgeten för äldreomsorgen uppgår till 605,8 mnkr, vilket är en ökning med 12,9 mnkr i jämförelse med budget 2019. Budgetökningen innehåller en höjning av ersättningsnivåerna för hemtjänst i ordinärt boende med 2,5 procent. Avlösning och ledsagning uppräknas med 2,5 procent. Ersättningsnivån för särskilda boenden höjs med 2,7 procent. Lokalschablonen räknas upp enligt konsumentprisindex (KPI) vilket innebär en ökning med 1,8 procent. Ersättningen för biståndsbedömd dagverksamhet för äldre höjs med 2,5 procent.

Omfördelning av äldreomsorgens budget till vuxenheten och stöd och service till personer med funktionsnedsättning beräknas bli 1,1 mnkr högre år 2020 på grund av att fler personer inom social omsorg fyller 65 år det kommande året.

Intäktsbudgeten ökar med 0,1 mnkr år 2020 i jämförelse med 2019.

För 2019 prognostiserar äldreomsorgen ett nettounderskott med 23,0 mnkr efter budgetjusteringar som beviljats under året.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning (mnkr)	Budget 2019	Budget 2020	Jmf budget 2020-2019	Prognos 2019	Bokslut 2018
Intäkter	0,0	2,2	2,2	71,2	66,0
Kostnader	334,1	356,1	22,0	416,0	401,9
Netto	334,1	353,9	19,8	344,8	335,9

Budgeten grundar sig främst på en schablonersättning per beslutad omsorgsnivå för varje brukare på boenden, daglig verksamhet och korttidsvistelse. Budgeten har beräknats utifrån

prestationsmätningen hösten 2019 och kommer justeras efter två avläsningstillfällen under 2020. Ramen innehåller även ett fast anslag för insatser främst enligt socialtjänstlagen.

Nettobudgeten för stöd och service till personer med funktionsnedsättning uppgår till 353,9 mnkr, vilket är en ökning med 19,8 mnkr jämfört med 2019. Ökningen beror till störst del på att volymen av antalet utförda prestationer har ökat. Ersättningarna till utförarna höjdes med 1,4 procent för barn- och vuxenboende samt daglig verksamhet inom LSS.

Intäkterna avser främst hyresintäkter, intäkter för utförda timmar inom personlig assistans och försäljning av platser inom daglig verksamhet till andra förvaltningar och kommuner.

Arbetsmarknadsåtgärder

Arbetsmarknadsåtgärder (mnkr)	Budget 2019	Budget 2020	Jmf budget 2020-2019	Prognos 2019	Bokslut 2018
Intäkter	1,6	1,9	0,3	3,9	3,5
Kostnader	12,9	14,5	1,6	15,2	15,6
Varav feriearbetare	4,5	3,7	-0,8	3,7	4,7
Netto	11,3	12,6	1,3	11,3	12,1

Nettobudgeten för arbetsmarknadsåtgärder uppgår till 12,6 mnkr vilket är en ökning med 1,3 mnkr jämfört med 2019. Intäktskravet har ökat med 0,3 mnkr.

Ekonomiskt bistånd

Ekonomiskt bistånd (mnkr)	Budget 2019	Budget 2020	Jmf budget 2020-2019	Prognos 2019	Bokslut 2018
Intäkter	1,9	2,2	0,3	23,2	10,3
Kostnader	67,6	79,3	11,7	83,0	74,7
Varav handläggning	16,8	17,2	0,4	19,9	16,6
Netto	65,7	77,1	11,4	59,8	64,4

Nettobudgeten för ekonomiskt bistånd uppgår till 77,1 mnkr vilket är en ökning med 11,4 mnkr jämfört med budget för 2019. Under november månad 2019 uppgick antalet hushåll preliminärt till 524.

Intäkterna avser bland annat återbetalningar från försäkringskassan och felaktigt utbetalt ekonomiskt bistånd. Intäktskravet har ökat med 0,3 mnkr.

Övrig verksamhet

Övrig verksamhet/ omstrukturering (mnkr)	Budget 2019	Budget 2020	Jmf budget 2020-2019	Prognos 2019	Bokslut 2018
Intäkter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kostnader	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Netto	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Nettobudgeten för övrig verksamhet uppgår till noll.

Investeringar

Parkinvesteringar

Stadsdelsnämndens mål under det kommande året är att fortsätta arbetet med att skapa förutsättningar för tillgänglighet och delaktighet i användandet av den fysiska utemiljön.

Investeringsutgifterna i investeringsplanen avseende parkanläggningar uppgår till 15,0 mnkr som kommer att användas till upprustning av Blomsterdalen samt mindre parkinvesteringar och reinvesteringar såsom tillgänglighetsåtgärder,

Budgeten för kapitalkostnader avseende parkanläggningar uppgår till 11,3 mnkr.

Maskiner och inventarier

Stadsdelsnämnden har tilldelats en budget för investeringar av maskiner och inventarier om 2,2 mnkr. En investering är, enligt stadens anvisningar, en anskaffning av en anläggningstillgång med ett värde över ett basbelopp och ett bestående värde i tre år eller mera. Driftbudgeten belastas sedan med kapitalkostnader under anläggningstillgångens beräknade livslängd.

Försäljningar av anläggningstillgångar

Resultatenheter

Resultatenheter ska föra över hela sitt resultat, både över- och underskott till följande år som uppkommer till följd av enhetens eget handlande, med maximalt 5 procent av enhetens bruttobudget för året. Resultatfonden får ha ett överskott med maximalt 10 procent av enhetens bruttobudget.

Uppkomna underskott i resultatfonden ska täckas i samband med nästkommande års bokslut. Om underskottet inte har kunnat täckas under nästkommande år upplöses resultatenheten och underskottet täcks i bokslutet av nämnden

Ersättningarna till resultatenheterna redovisas i bilaga 23.

Följande enheter föreslås vara resultatenheter år 2020:

Förskola

1. Hägerstensåsens förskolor
2. Fruängens förskolor
3. Mälarhöjden/ Västertorps förskolor
4. Axelsbergs förskolor
5. Telefonplans förskolor
6. Årstadals förskolor
7. Årstabergs förskolor
8. Aspuddens förskolor
9. Gröndals förskolor
10. Midsommarkransens förskolor

I stadsdelsområdet finns tio förskoleenheter. Varje enhet leds av en rektor. Pengen till förskola uppgår till 80 procent av grundschablonen.

Social omsorg

1. Hägersten-Liljeholmens gruppboenden
2. Liljeholmens dagliga verksamhet
3. Glasade gångens dagliga verksamhet

Av social omsorgs totalt fem utförarenheter utgör tre resultatenheter.

Äldreomsorg

Av äldreomsorgens totalt sju enheter utgör ingen resultatenhet.

Verksamhetsprojekt (driftprojekt)**Budgetjusteringar****Stadsdelsnämnden ansöker om följande budgetjusteringar:**

- Ansökan om medel för introduktionsförskola, 1,2 mnkr (se bilaga 12)
- Ansökan om medel för åtgärder för giftfri/klimatsmart förskola, 3,6 mnkr (se bilaga 13)
- Ansökan om medel för aktivitetscenter, 2,92 mnkr, (se bilaga 14)
- Ansökan om medel för tryggt mottagande i hemmet, 3,74 mnkr, (se bilaga 15)
- Ansökan om medel för trygghetsskapande åtgärder, 1,56 mnkr (se bilagor 16-20)
- Ansökan om klimatinvesteringsmedel för LED-belysning, 5,0 mnkr, (se bilaga 21)
- Ansökan om projekteringsmedel med 1,0 mnkr för etablering av två gruppboenden i Hägerstensåsen inom boende med funktionsstöd för social omsorg, (se bilaga 22)

Omslutningsförändringar

I den tilldelade budgetramen ingår endast kostnader och intäkter för nämndens egen verksamhet. Utöver dessa har nämnden kostnader och intäkter för andrahandsuthyrning av lägenheter inom socialpsykiatri, äldreomsorg och funktionsnedsättning samt ökade kostnader och intäkter för verksamhet som säljs till andra nämnder, kommuner och externa parter. Omslutningsförändringar redovisas om sammanlagt 209,5 mnkr.

Omslutningsförändring (mnkr)	Kostnader	Intäkter
<i>Nämnd- och förvaltningsadministration</i>	0,9	-0,9
Avser administrativ ersättning från Älvsjö SDN och Skärholmens SDN för MAS-tjänster		
<i>Individ- och familjeomsorg exklusive socialpsykiatri</i>	7,7	-7,7
Avser administrativ ersättning för familjerätt och ungdomsmottagning		
<i>Socialpsykiatri</i>	11,5	-11,5
Avser försäljning till andra SDN och kommuner, boendehyror och egenavgifter		
<i>Förskoleverksamhet</i>	3,5	-3,5
Avser försäljning till andra SDN och kommuner		
<i>Äldreomsorg</i>	110,4	-110,4
Avser försäljning till andra SDN och kommuner, boendehyror och egenavgifter		
<i>Funktionsnedsättning</i>	70,0	-70
Avser försäljning till andra SDN och kommuner, boendehyror och egenavgifter		
<i>Arbetsmarknadsåtgärder</i>	3,5	-3,5
Avser OSA och visstidsanställningar		
<i>Barn, kultur och fritid</i>	2	-2
Avser föräldraavgifter för sommarkollo		
Summa	209,5	-209,5

Medel för lokaländamål

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd beräknar i nuläget att erhålla 14,4 mnkr i bidrag för höga hyror inom förskolan 2020.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd ansöker om projekteringsmedel med 1,0 mnkr för etablering av två gruppboenden i Hägerstensåsen på fastighet Skattsedeln 15 enligt LSS och Sol inom boende med funktionsstöd för social omsorg, se bilaga SLK blanketter.

Övriga ekonomiska redovisningar

Särskilda redovisningar

Agenda 2030

Mål Agenda 2030

1. Avskaffa fattigdom

Försörjningsstödstagare får insatser i samverkan med arbetsmarknadsförvaltningens Jobbtorg, Arbetsförmedlingen med flera som syftar till egen försörjning genom arbete. Unga ges möjlighet till ett första möte med arbetsmarknaden genom feriearbete. Personer med funktionshinder får stöd i daglig verksamhet och sysselsättning att närma sig utbildning och arbetsmarknad utifrån sina förutsättningar. Stöd till överskuldssatta från budget- och skuldrådgivare. Samhällsvägledning för nyanlända så att etableringen i samhället påskyndas.

2. Ingen hunger

3. God hälsa och välbefinnande

Samverkan med hälso- och sjukvården medverkar till att socialtjänstens klienter får stöd att förbättra sin hälsa och öka sitt välbefinnande. Socialpsykiatriska insatser som syftar till en fungerade vardag, samhällsgemenskap och återhämtning från psykisk ohälsa. Samverkan med Region Stockholm för drift av ungdomsmottagning som ger unga och unga vuxna råd och hjälp kring sex och samlevnad, preventivmedel, provtagning och samtalsstöd. Öppen fritidsverksamhet för barn och unga erbjuder möjligheter till en trygg och aktiv fritid. Vägledning om föreningsliv och civilsamhälle för nyanlända.

4. God utbildning för alla

Samverkan med förskola, skola, hälso- och sjukvård och socialtjänsten för att komma till rätta med skolfrånvaro. Boenden av god kvalitet som ger stöd till ensamkommande flyktingbarn och -unga att klara skolan. Fokus på skolgången för barn och unga som är placerade utanför hemmet.

5. Jämställdhet

Stadsdelsnämnden kommer att fortsätta sitt arbete med jämställdhetsintegrering av nämndens verksamheter. Flertalet nämndmål har en direkt koppling till Agenda 2030s mål om jämställdhet vilket gör att jämställdhetsarbetet integreras i den ordinarie verksamheten. Särskilt angeläget är social hållbarhet, trygghet och säkerhet. Det är fortfarande så att flickor och kvinnors liv begränsas i större utsträckning än pojkars och mäns, på grund av upplevd otrygghet. All statistik som finns att tillgå eller som tas fram som stöd i uppföljning av måluppfyllelse är könsuppdelad. Analyser av resultaten sker utifrån ett jämställdhetsperspektiv. Resultat från analyser och av åtgärder för att minska ojämlikhet kommer att vara vägledande vid biståndsbedömning och val av insatser. Fortsatta kompetensutvecklingsinsatser för chefer och nyckelpersoner kommer att ges för att stärka kompetensen i jämställdhetsfrågor.

6. Rent vatten och sanitet

Stadsdelsförvaltningen har samverkar med Stockholm Vatten och Avfall, miljöförvaltningen, exploateringskontoret och trafikkontoret för arbete med dagvattenhantering av olika slag. De dagvattenåtgärder vi genomför bidrar till en bättre vattenkvalitet i Stockholm.

7. Hållbar energi för alla

Elbilar och elcyklar används i huvudsak istället för fossil energi. Energieffektivisering genomförs i verksamheternas lokaler för att minska energibehovet från förvaltningen.

8. Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt

Ett fortsatt arbete kommer att ske under året med att få ned sjukfrånvaron samt säkra en god arbetsmiljö och en god samverkan med de fackliga organisationerna. Den goda arbetsmiljön utgår från en obruten respekt för den enskilde individen och där inga former av kränkande behandling, trakasserier eller sexuella kränkningar eller någon form av diskriminering förekommer.

9. Hållbar industri, innovationer och infrastruktur

Under 2020 kommer implementeringen av digitala verktyg och annan välfärdsteknologi att fortgå. Förvaltningen följer noga utvecklingen inom individ- och familjeomsorgen och kommer att nyttja alla möjligheter till effektiviseringar som införandet av nya sociala system kommer att ge.

I samband med skolplattformens införande inom förskolan fortsätter utvecklingen av arbetssätt kopplat till barnens digitala lärande och digitala verktyg.

Digitala hjälpmedel/tjänster inom äldreomsorgen kan bidra till ökad trygghet, självständighet och därmed en ökad livskvalitet för den äldre.

Parkvägarna i stadsdelen är tillgängliga och tillfälliga hinder avhjälpas så fort det är möjligt. Snöröjning och halkbekämpning är effektiv och sker smidigt. Gång- och cykelstråk är sammanhängande och trygga.

10. Minskad ojämlikhet

11. Hållbara städer och samhällen

Förvaltningen bidrar till ett grönare Stockholm där gång- och cykel prioriteras framför biltrafik. Lokala insatser för att öka den biologiska mångfalden i staden görs också. Förvaltningen samverkar med berörda förvaltningar för att förtäta Stockholm och därmed minska urban sprawl och möjliggöra för kortare och mer hållbara transporter.

12. Konsumtion och produktion

13. Bekämpa klimatförändringar

Förvaltningen arbetar ständigt med att minska sin klimatpåverkan. Förvaltningen ser över om det går att kartlägga alla utsläpp för att lättare avgöra vilka åtgärder som ska prioriteras. Energieffektivisering görs för att minska energiförbrukningen, mer medvetna livsmedelsinköp kommer att göras. Matavfall och annan sopsortering görs också.

14. Hav och marina resurser

Det genomförs åtgärder för att minska plast och mikroplastspridning. Detta leder till att färre plastartiklar hamnar i havet.

15. Ekosystem och biologisk mångfald

Stadsdelens parker och naturområden vårdas för att stärka den biologiska mångfalden. Stadsodlingar tillåts i Hägersten-Liljeholmen vilket bland annat är positivt för pollinerande insekter.

16. Fredliga och inkluderande samhällen

Samverkan med föreningsliv och civilsamhälle. Öppna verksamheter som drivs utifrån mål om inkludering. Handlingsplan mot våldsbejakande extremism. Platssamverkan med polis.

17. Genomförande och globalt partnerskap**Systematiskt kvalitetsarbete**

Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska leda till att verksamheten utvecklas och skapar värde för brukaren (dem som verksamheten är till för). Genom ett systematiskt kvalitetsarbete med tydliga mål, arbetssätt, uppföljning och analys får enheten svar på vad som leder till en effektiv resursanvändning och måluppfyllelse. Därmed kan enheten fatta välgrundade beslut om utveckling av verksamheten.

Förskoleavdelningen

Kvalitetsarbetet inom förskola handlar ytterst om att kontinuerligt utveckla metoderna för att bättre kunna bedöma hur undervisningen genomförs i enlighet med läroplansmålen och identifiera åtgärder för att öka kvalitén och stärka förutsättningarna för barn att lära, utvecklas, känna sig trygga och ha roligt i förskolan. Underlag för kvalitetsarbetet är förskolans läroplan, skollagen, barnkonventionen, stadens årliga brukarundersökning, medarbetarnas arbete med stadens webbaserade kvalitetsindikator samt inkomna synpunkter och klagomål. Att utveckla arbetssätt och rutiner för att lyfta och ta till vara goda exempel inom verksamheterna är andra centrala delar i kvalitetsarbetet.

Förskoleavdelningen fortsätter arbeta kontinuerligt med att utveckla strukturerna för det systematiska kvalitetsarbetet, både lokalt på enheterna och övergripande gemensamt för hela avdelningen.

Arbetet med att utveckla rutiner och verktyg för resultatdialoger mellan avdelningschef och rektor, i syfte att utveckla verksamheternas kvalitet fortsätter.

Avdelningen för social omsorg

Enheterna inom avdelningen har ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete som säkerställer att det finns uppdaterade och kända rutiner för verksamheternas processer. Klagomål och synpunkter, resultat från uppföljningar, egenkontroll, brukarundersökningar och incidenter som rapporteras enligt lex Sarah används systematiskt för att avhjälpa fel och brister och för att utveckla verksamheten. Under 2020 kommer enheternas ledningssystem att samlas i modulen SOSFS 2011:9 i ILS.

Välutbildade och engagerade medarbetare är en förutsättning och en stark drivkraft i kvalitetsarbetet likväl som enhetschefer som prioriterar strategiskt utvecklingsarbetet och uppföljning. Att driva olika typer av projekt med eller utan externa medel möjliggör verksamhetsutveckling av mer innovativt och nyskapande slag.

Enheterna använder evidensbaserade metoder där sådana finns tillgängliga och det förekommer samarbete med lärosäten och aktuell forskning. Under 2019 introduceras arbete med systematisk, individbaserad uppföljning med stöd av Socialstyrelsens utbildningsmaterial. Detta fortgår under 2020 då en större aktivitet rörande systematisk uppföljning och evidensbaserad praktik kommer att genomföras på de myndighetsutövande enheterna. Under 2020 kommer metoden Tjänstedesign att prövas i verksamhetsutvecklingen.

Enheterna uppmanas att delta i stadens kvalitetsutmärkelse.

Avdelningen för äldreomsorg

Äldreomsorgens kvalitetsarbete handlar om att säkerställa att den äldre får en trygg och individuellt anpassad vård och omsorg. Biståndsbedömningen ska vara rättssäker och likställig.

Enheterna analyserar och använder resultaten från brukarundersökningar, inkomna synpunkter och klagomål från brukarna, verksamhetsuppföljningar, kvalitetsuppföljningar på individnivå, kvalitetsobservationer, granskningar och egenkontroller, för utveckling och förbättringar i verksamheten. Brukarundersökningarna analyseras utifrån ett kvalitets- och jämställdhetsperspektiv för en ökad brukarnöjdhet och kvalitet i äldreomsorgens verksamheter.

Nya idéer, utvecklingsprojekt inom t.ex. välfärdstekniken och goda exempel från andra verksamheter tas tillvara för utveckling av den egna verksamheten. Enheterna uppmanas att delta i stadens kvalitetsutmärkelse. Det systematiska kvalitetsarbetet ska fortsätta att utvecklas.

Avdelningen för ekonomi, samhällsplanering, lokaler och park

Avdelningen tar emot synpunkter gällande drift och underhåll inom stadsmiljö genom stadens gemensamma system synpunktportalen samt genom andra officiella kanaler. Synpunkterna ska besvaras skyndsamt och korrekt med hänsyn till ärendets komplexitet och karaktär. En större uppföljning av parkentreprenaden kommer att genomföras under året i syfte att avgöra om avtalet ska förlängas eller om en ny upphandling ska göras.

Avdelningen för HR, IT och innovation

Under året ska arbetsmiljöutbildning för chefer och skyddsombud hållas och systematiska arbetssätt för att minska sjukfrånvaron tas fram. Verktyg och rutiner för systematiskt arbetsmiljöarbete ska förbättras och göras kända. Det strategiska arbetet med kompetensförsörjning ska utvecklas utifrån stadens kompetensförsörjningsprocess.

Arbetet med utveckling av innovation och digitalisering fortsätter under året. Avdelningen ska samordna förvaltningens arbete med att utveckla innovation.

Gunilla Davidsson
stadsdelsdirektör

Lars Wennberg
avdelningschef

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Gunilla Davidsson, stadsdelsdirektör	2019-12-09
Lars Wennberg, avdelningschef	2019-12-09